

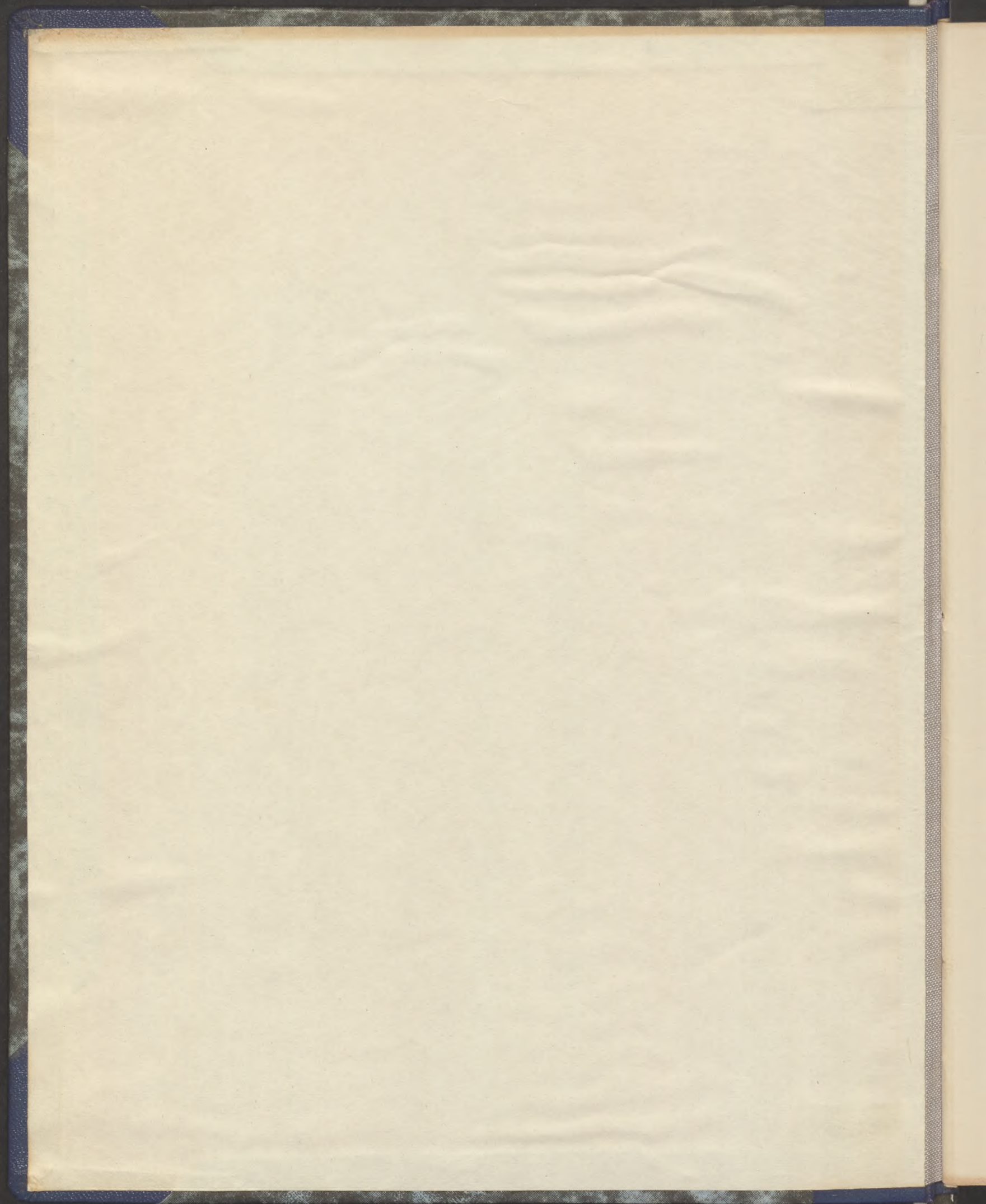
.....
15.002

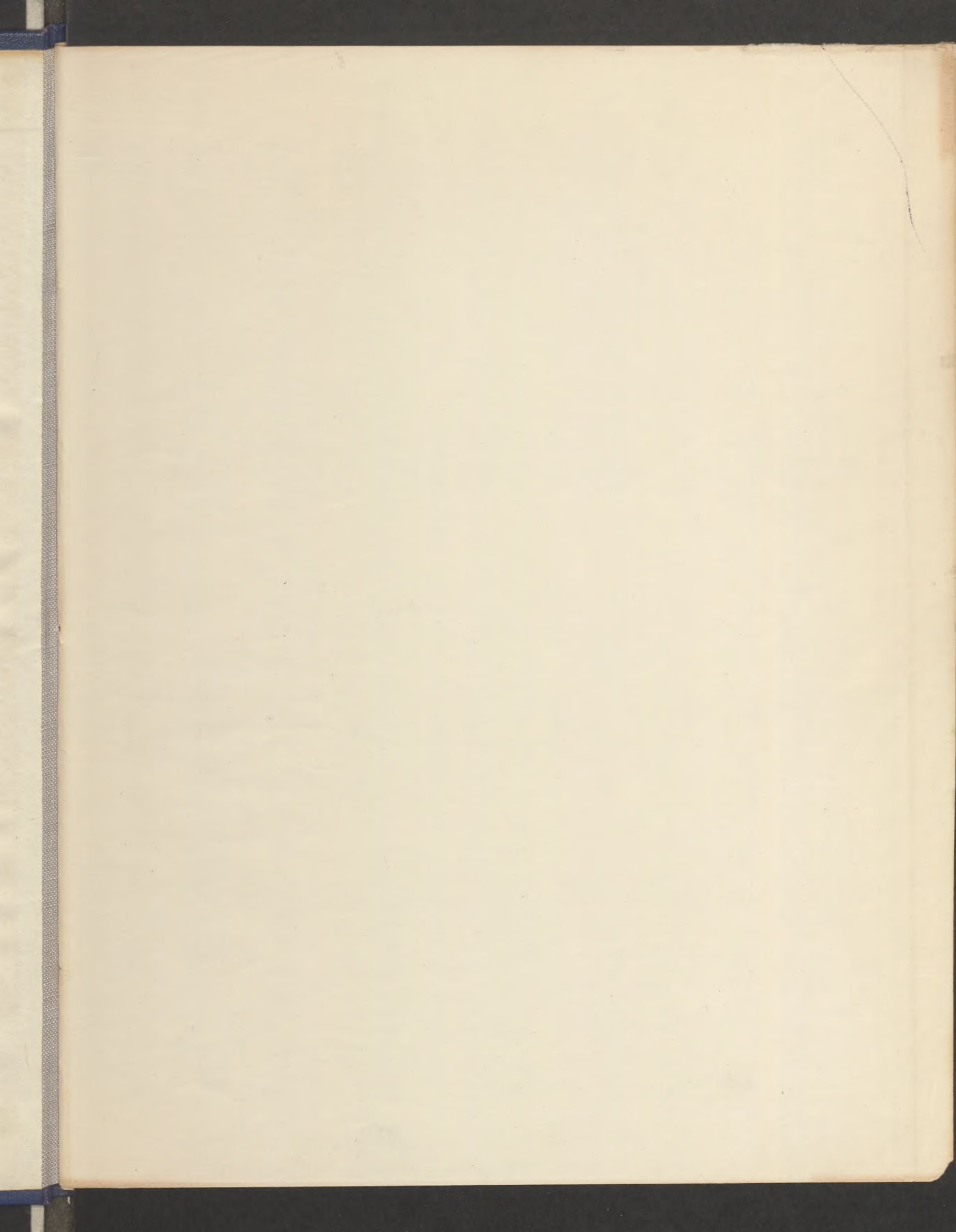
2

OSZK

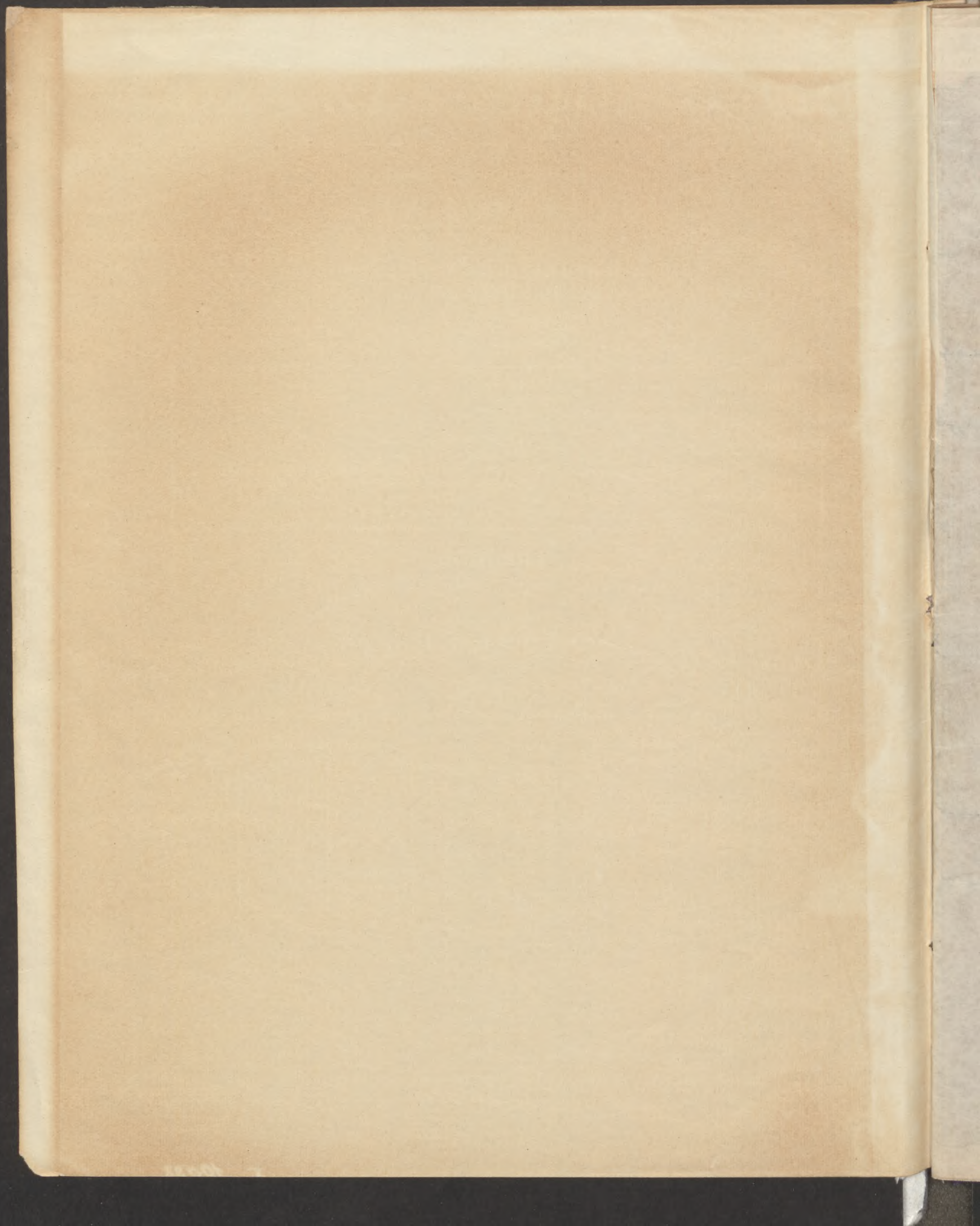

EGYSÉGBEN: AZ ERŐ

II.

15002

A VÁZLATOS MÓDSZER GYAKORLATA

tekintettel
a Katekizmus Vázlatai
elemi III. osztály anyagára.

KÖZREBOCSÁTJA
GABRIEL ANTAL

Amint a «TÖBBET ÉSSZEL, MINT ERŐVEL» című füzetben mindjárt az elején hangsúlyozom:
a vázlatos módszer a memoria munkáját akarja megkönnyíteni:
a bevésés, megrögzítés, állandó megtartás fontos munkáját.
Az észre és szívre való hatást föltéttelezi. (!!!)
Első ízben tehát úgy magyarázunk, mint eddig tettük:
az értelemre és az akaratra hatunk.
Ekkor nem tűrünk nyitva sem könyvet, sem vázlatot a tanuló előtt.
Miután a leckét így annak rendje és módja szerint elmagyaráztuk,
következik az összefoglalás és az emlékeztet-bevésés.
Ez a vázlatos módszernek tulajdonképp feladata.

Tartalom.

I. Általános szabályok 2—3. oldal. — II. Részletes szabályok 4—29. oldal.

Katekizmusi

CÉL: 4. old.

ÖSSZKÉP. (14. old.)

ESZKÖZ: 4. old.

HIT 5. old.

Isten — Szentháromság 6—7. old.

Teremtő	Megváltó	Megszentelő
8—9. old.	10—11. old.	12—13. old.

(Törvény)

PARANCS

Főparancsolat 15. old.

Tízparancsolat

Istenre vonatkozó
parancs. 16. old.

A felebarátra von.
parancs. 17. old.

Ötparancsolat
18. old.

KEGYELEMESZKÖZ 20. old.

Kegyelem -- Malaszt 20 old.

Szentségek	Szentelmény	Ima
21. old.	20. old.	20. old.

Oltáriszent-
ség
26—28. old.

Bűnbánat
22—25. old.

Törvény-
szegés tartás
19. old.

Törvénytörés
az életben
a halál után 19. old.

EREDMÉNY.

Mintacsapat. 30—31 old.

Ellenőrző. 29 old.

Nihil obstat, Dr. Michael Török, censorum praeses, Nr. 2546/935. Imprimatur. Strigonii, die 23. Augusti 1935. Dr. Julius Machovich,
vicarius generalis.

BUDAPEST, 1935.
I., Tárogató-út 46. szám.

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Növekedésmpló
1935. évi 10083. sz.

R
1965

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK.

J E L E N (Hittanórán) :

MAGYARÁZAT

előtt: A vázlatlapot kifüggesztjük a táblára.

(Hogy a táblát ne rongáljuk: ne az előlapjára tűzzük a lapot,

hanem a tábla felső keresztmetszetes keskeny tetőlapjára.

Ha a táblán kampók vannak, csiptetőkkel ezekbe akasszuk a lapokat.)

Minden vázlatcsoportot logikusan részekre bontunk.

alatt: **Mindig rámutatunk a vázlaton arra, amiről szó van!!!**

Minden résznél a következő 3 műveletet hajtjuk végre:

a) Elmagyarázzuk a m n e m o t e c h n i k a i könnyítéseket

mindazon feleleteknél, melyek részekből állanak,

azután a kérdések egymásutánjánál:

hogyan folyik egyik a másikból.

b) A magyarázat és a kérdések kihagyásával, lehetőleg a könyv szavaival

elmondjuk az egészet legalább kétszer még folyton mutatva a lapon.

Megmutatjuk: hol található ez az Összképen

és azon mutatva még egyszer elmondjuk az egészet.

után: c) Feleltetünk: még pedig

először a vázlatról elmondja 3 önként vállalkozó: X, Y, Z;

azután kívülről elmondja, aki legjobban tudja, mondjuk: X.

Közben, amit X mond, azt Y mutatja a vázlaton, Z pedig az Összképen.

(E háromnak működését órához hasonlíthatjuk:

Y a nagymutató, Z a kismutató és X a ketyegő.

A nagymutató elég gyorsan mozog, a kismutató alig változtatja helyét.

A ketyegő hangja hallatszik és ha megáll, a mutatók nem mozognak.

Mekkora érdeklődést vált ki ez a gyermek lelkében,

mennyi eleveniséget kölcsönöz ez a tanításnak,

mennyi nemes versenyt idéz elő, mily jóízűvé, kedvelté teszi a hittanórát,

arról még fog győződni mindenki, aki komoly próbát tesz vele.)

Mikor végig mentünk a vázlatcsoport összes részein,

az egészet először mi mondjuk el, még pedig mutatva a vázlaton,

azután elmondjuk a leghetőségesebbel,

először a táblázatról,

azután a táblázatnak hátat fordítva kívülről.

Itt is lesz: nagymutató, kismutató és ketyegő.

FELELÉS

előtt: Mielőtt valaki kívülről felel, figyelmeztessük őt:

előbb jól nézze meg a vázlatcsoportot, vessé fejébe annak képét, a kérdések helyét,

s csak úgy fordítson hátat a táblának.

Biztassuk: gondoljon a vázlatra,

de csak akkor vessen rá pillantást, ha meg talál akadni. Ilyenkor szabad hátranézni.

alatt: Bátorítsuk: nem baj, ha a sorrendet esetleg felforgatja.

Az sem baj, ha valamit kihagy. Csak minél kevesebbet hagyjon ki. Lehetőleg semmit.

Ha valami nem jut eszébe, vagy valamit nem ért,

hagyja ki, ugorja át, mintha ott sem volna.

Csak ne álljon meg, mert akkor azt gondolják: már semmit sem tud.

(Ha ily nagy anyagnál valamit kifelejt, azon senki sem csodálkozik:

nagy embereknél is megesik.)

Ha közben eszébe jut, amit kifelejtett, azt később beleszöheti.

(Nem felületességre akarjuk szoktatni a gyermeket,

hanem csak megnyugtatni: ne izguljon olyan nagyon.)

Legszívesebben természetesen az felel, aki semmit sem hagy ki.

Ha már egyáltalában semmit sem tud: hajtsa meg magát és menjen a helyére.

(A kívülről való elmondás csak próbakép történik: mint a gyanánt.

Az elemi III. osztályban senkitől sem követeljük,

még csak nem is biztatjuk a gyermekeket, hogy így feleljenek.

Megnyugtatjuk: hogy teljesen megelégszünk, ha csak vázlatról mondja is el.

Sőt az első félévben direkt követeljük, hogy vázlatról feleljenek.)

Csak a IV. oszt.-tól fölfelé sürgetjük, hogy kívülről mondja el a III. o. anyagát.

A felelőt ne segítsük. Ha rosszul mond valamit, ne javítsuk ki. Csak a végén.

Ne türelmetlenkedjünk!!! Hadd gondolkozzék a gyermek!!!

után: Kérdezzük meg a többiektől: mit hibázott el és mit hagyott ki.

Igy az egész osztály figyelme le lesz kötve.

Ha senki sem vette volna észre, mi javítsuk ki, ill. egészítsük ki a feleletet.

Figyeljük meg: melyik pont homályos a tanulók előtt,

és magyarázzuk meg azt újra.

JÖVŐ.

Közeleli jövő:

Mi. Minden óra elején hívjunk ki 2 gyermeket.

Az ügyesebbik mondja el végig
a renden való vázlatcsoport eddig elvégzett anyagát a vázlatról,
a másik mutassa az Összképen.

Segítőink. (Csoportvezetők.)

A Mintacsapatba való felvétel föltételezi a gyermek kihallgatását az egész anyagból.

De hogyan kérdezzük ki az egész Katekizmust minden gyermektől?
Ez teljes lehetetlenségnek látszik. Magunk, úgy látszik, erre képtelenek vagyunk.
Azért hát segítség után kell néznünk.

A segítséget a legkitünőbb tanítványaink nyújtják.

*Ezek közül kiválasztunk néhányat csoportvezetőnek
és megbízzuk, hogy ők hallgassák ki a többi.*

De hol? mikor?

Óra elején, vagy szabad időben,
esetleg otthon, vagy útközben, vagy ahol alkalom kínálkozik.

(Csak arra legyünk tekintettel, hogy,
míg egyik szülő megtiszteltetésnek veszi, ha az ő gyermekéhez járnak,
addig más nem szívesen tűri, hogy náluk idegen gyermekek alkalmatlankodjanak.)

A csoportvezetőknek vagy mi jelöljük ki az alattvalókat,
vagy, ami jobbnak bizonyult: a gyermek válassza ki:
a vezetők közül kinek akarja felmondani a leckét.

Ellenőrnek kivételesen örömmel vállalkozik az édes-anya, édes-apa, vagy testvér is.

Egyik-másik tanítónő is készségesen segít.

Hálás köszönettel fogadjuk ajánlkozásukat.

Minden csoportvezető, illetve ellenőr ELLENŐRZŐ-LAPOT kap,
ahol a gyermek neve és minden tétel részére egy-egy rovat van feltüntetve.

*Ha a kliens a vázlatról tudja elmondani a tételt,
1-es osztályzatot kap a megfelelő rovatban.*

Ha kívülről tudja, piros 1-est kap.

Mikor már minden tételből 1-est kapott valaki,
a hitoktató felülbírálás végett tetszés szerint 3 tételt hallgat ki.

Ha hibátlanul tudja a gyermek ezeket,
elfogadja, illetve helybenhagyja az ellenőr jelentését,
és a Mintacsapatba fölvevettnek jelenti ki a gyermeket.

Ellenkező esetben más csoportvezetőre, illetve ellenőrré bízza a gyermeket.

Távoli jövő: Vizsga.

Időszaki vizsga: Egy-egy rész (HIT. PARANCS. KEGYELEMESZKÖZ.) elvégzése után vizsgát rendezünk.

Hasznosnak bizonyult ilyenkor a tételhúzás.

A tételeket jól összekeverjük és úgy húzatunk.

A kihúzott tételek száma szerint

sorba állítjuk, vagy ültetjük a gyermekeket,
és az elsőnél kezdve sorban egymásután elmondattjuk a tételeket.

A vizsga alatt a megfelelő falitáblákat kifüggesztve tartjuk,
de csak azért, hogy mentődeszkául szolgáljanak a felelőnek,
ha esetleg fuldoklani kezdene.

Felelés közben a vázlatra való tekintés mindenesetre szépséghiba volna.

Évvégi vizsga. — Ez rendszeren a hittanvizsga keretén belül tartható meg.
De külön is tartható.

Ezen a vizsgán a hitoktató az elnökkel aláírattja a Mintacsapat tagjainak a névsorát,
és ezt majd beküldi a központba.

Amint a központ a névsort megkapja,
azonnal megküldi az érdemkereszteket.

Közös vizsga. Akik föltétlenül megbízhatók,
azok névsorát a lakás feltüntetésével külön kéri a központ.

Ezek esetleg póstán külön meghívót kapnak, mely arra jogosítja fel majd őket,
hogy a KÖZÖS VIZSGÁN mint az ÉLŐ KATEKIZMUS tagjai szerepeljenek.

Akik nagy távolság, vagy bármely okból a közös vizsgára nem jöhetnek,
azoknak a nevét a vizsga után ünnepélyesen felolvassák.

RÉSZLETES SZABÁLYOK.

BEVEZETÉS.

(Az Összképen mutatandó.)

- a) C É L. 1. Avégett vagyunk a világon :
 hogy az Istent megismerjük, (Rámutatok a HIT-re,
 mert a HIT által ismerjük meg Istent.)
 szeressük, (Rámutatok a SZERETET szóra.)
 neki szolgáljunk, (Végighúzom két ujjammal a parancsolatokat.)
 és ezáltal üdvözüljünk,
 vagyis a mennyországba jussunk. (A piros vonalon fölfelé haladok.)

ESZKÖZ. 2. Hogy üdvözüljünk :

1. h i n n ü n k kell,
 amit Isten kinyilatkoztatott : (Rámutatok újra a HIT szóra.)
2. meg kell t e n n ü n k,
 amit Isten parancsol : (Rámutatok a PARANCS szóra.)
3. használnunk kell
 a kegyelemeszközöket. (Rámutatok.)
 A kegyelemeszközök :
 a szentségek, (Mutatom.)
 a szentelmények
 és az ima.

Mindezt a Katekizmus tanítja.

A Katekizmusnak tehát három főrésze van : (Mutatom.)
 az első a HIT-ről szól,
 a második a PARANCSOLATOK-ról,
 a harmadik a KEGYELEMESZKÖZÖK-ről.

A tapasztalás mutatja, hogy a gyermekek ezt az első kérdést igen nehezen tanulják meg.

S ha meg is tanulták, egy-kettőre elfelejtik.

Tán könnyebben jegyeznék meg így :

1. Avégett vagyunk a világon :
 hogy a mennyországot ki é r d e m e l j ü k.
2. A mennyországot azzal érdemljük ki :
 ha megtartjuk Isten parancsait.

(Jézus mondá :

Ha be akarsz menni az életre,

tartsd meg a parancsokat. (Mát. 19, 17.)

De a parancsokat HIT nélkül nem a k a r j u k megtartani
 és KEGYELEM nélkül nem t u d j u k megtartani.

Azért tehát,

hogy üdvözüljünk :

1. h i n n ü n k kell...

(Mint : följebb.)

- b) Elmondom még egyszer : Avégett vagyunk a világon ...
 Elmondom utoljára : Avégett ...

- c) Ki mondja el utánam : a táblára nézve? Mondja el X! — Mondja el Y! Mondja el Z!
 kívülről? Mondja el X!
 Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató!

BEVEZETÉS.

- a) magyarázat : Cél, eszköz.
- b) a könyv szavaival kétszer.
- c) feleltetés : vázlatról : 3
 kívülről : 1
 (Nagymutató, kismutató, ketyegő.)

HIT.

a) Hogy üdvözölhessünk:

HINNÜNK KELL MINDAZT, AMIT ISTEN KINYILATKOZTATOTT.

*Először arra vagyok kíváncsi: miért kell hinnünk. Igazán kell?**Igen, kell, mert Krisztus Urunk mondotta: «Aki nem hiszen, elkárhozik» (Márk 16, 16).**Ha már tudom, hogy hinnem kell, arra vagyok kíváncsi:**hol van meg az, amit hinnem kell.**Szívesen elhiszem, csak tessék megmondani: hol keressem.**Hát, valahol megvan mind és valahol megvan röviden.**Röviden: mint a tartalomjegyzékben megvan röviden az egész könyv.**Mind megvan a katolikus keresztény vallásban.**Ezt a vallást Krisztus Urunk adta az embereknek.**Mi, emberek pedig kereszttetéssel valljuk meg, hogy kath. keresztények vagyunk.**Röviden a Hiszekegyben van meg, amit Isten kinyilatkoztatott és hinnünk kell.**A Hiszekegynek másik neve: apostoli hitvallás.**Az apostoli hitvallásnak 12 ágazata, vagyis része van.**(Amint láthatjátok: fönt a középső kerítést vettük, alul a két szélsőt.**Ez a három kerítés: háromszöget képez egymással: harmadik osztályba való.**A felső 2 szélső és az alsó belső kerítés is háromszöget képez egymással.**A 2 háromszög egybefonva négyszöget alkot: ez már majd a 4. osztályba való.**Alul a bal kerítésben a kereszt szó alá van húzva.**A kereszt szóból eszünkbe jut a Krisztus szó és a kereszttetés.**Krisztus a keresztfán meghalt.**Mi keresztet vetünk magunkra.)*

b) Elmondom még egyszer:

3. Hogy üdvözülhessünk: hinnünk kell mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott.

9. Kell hinnünk, kell, mert Krisztus Urunk azt mondotta:

*«Aki nem hiszen, elkárhozik».**Aki elkárhozik, a pokolba jut.*

11. Amit Isten kinyilatkoztatott, mind megvan a kath. ker. vallásban.

12. A kath. ker. vallást Krisztus Urunk adta az embereknek.

13. Hogy kath. keresztények vagyunk, azt kiválóan a szent kereszt jelével,
vagyis a kereszttetéssel valljuk meg.

14. Amit Isten kinyilatkoztatott és hinnünk kell,

az röviden a Hiszekegyben, vagyis az apostoli hitvallásban van meg.

16. Az apostoli hitvallásnak 12 ágazata, vagyis része van.

Elmondom utoljára:

Hogy üdvözölhessünk: hinnünk kell...

c) No, most ki vállalkozik arra, hogy elmondja utánam ezt: nézve a táblára?

Gyere ki X! Mondd el. (Elmondja.)

Mondja el Y is! (Elmondja.)

Mondja el még Z is! (Elmondja.)

No, de most jön a java!

Ki vállalkozik arra, hogy kívülről elmondja az egészet?

Jöjj ki X! Nézd meg még egyszer jól a vázlatot!

*Ezt a két sort: Hinnünk kell mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott: azt tudod.**Mikor ezt már elmondottad,**fönt a középső kerítésre gondold, alul pedig a két szélsőre.**Fönt: a kell-re, alul pedig a mind szóra, azután a rövid szóra.**Tehát: miért? hol?*

Közben pedig Y mutatja a vázlaton, amit te mondasz.

Z pedig az Összképen kísértégedet.

*(Az Összképen a két mondat nem egymás alatt van, mint a vázlaton,
hanem egymásután, mert így jobban elfér.**Más eltérés nincs az Összkép és a vázlatok között.)*

Kezdjed hát!

HIT.

a) magyarázat: miért? hol?

b) a könyv szavaival kétszer.

c) feleltetés: vázlatról: 3

kívről: 1

(Nagymutató, kismutató, ketyegő.)

ISTEN.

Itt Isten-ről van szó.

Két kérdés az egész: az egyik: KI az Isten? a másik: MILYEN az Isten?

KI az Isten? Ez a kérdés nagyon rövid: csak egy sorból áll.

MILYEN az Isten? Ez a kérdés nagyon hosszú, *(Végig mutatok az összes tulajdonságokon.)*
de nem kell megijedni tőle.

A) KI az Isten? azt már tudjátok is tavatról.

Mondjuk csak együtt: Isten az egész világ ura és a mi mennyei Atyánk.

(Mutatom: Úr. Atya.)

Az egyik résszel tehát már végeztünk is. Hátra van már csak a második rész.

B) MILYEN az Isten? Itt nem baj, ha a sorrendet kissé felforgatjuk.

Fel is forgatjuk, mert könnyebb lesz így megtanulni.

I. (B e-felé): Előbb azt tanuljuk, ami *p i r o s*-sal van nyomtatva, aztán, ami *f e k e t é v e l*.

1. a) Tehát: Isten mindentudó, mindenható és szent.

Ezt a három szót így jegyzem meg könnyen: Először a *f e j e m*-re gondolok és mutatok,
aztán lejjebb jövök a *k e z e m*-re,
aztán még lejjebb a *s z í v e m*-re.

Tehát: fej, kéz, szív. *Mutassátok magatokon!*

Ha a fejemre gondolok, eszembe jut: mit tudok.

Ha a kezemre: mit tehetek.

Ha a szívemre: mit szeretek és utálok.

Most ezt átviszem a jó Istenre.

Az én fejemre, kezemre és szívemre gondolok, de Istenre viszem át, amit mondok.

(Fej): Mit tud az Isten? *(Mutatom a fejemet.)*

(Kéz): Mit tehet az Isten? *(Mutatom a kezemet.)*

(Szív): Mit szeret az Isten? *(Mutatom a szívemet.)*

Másképp ezt most így mondom:

Az Isten *(Mutatom a fejem.)* mindentudó.

Az Isten *(Mutatom a kezem.)* mindenható.

Az Isten *(Mutatom a szívem.)* szent.

21. Mindentudó azért az Isten, mert mindent tud:

tudja azt, ami volt, ami van, ami lesz,

sőt azt is tudja, amit gondolunk, vagy titokban eslekszünk.

22. Mindenható azért, mert mindent megtehet, amit csak akar.

24. Szent azért, mert Isten szereti a jót és utálja a rosszat. (Nem: a rosszakat!)

Az első feleletben van: tud és minden-tudó.

A másodikban: tehet és minden-ható. (Mindent megtehető.)

A harmadikban: szeret és szent. Mindkettő: sze-vel kezdődik.

Tehát nem nehéz megjegyezni: mi tartozik össze.

b) Még egyszer elmondom, de most már a kérdést kihagyom: Isten az egész világ ura...

Elmondom most utoljára: Isten az egész világ ura... *(Közben mutatom a táblán.)*

c) No, most ki vállalkozik arra, hogy elmondja ezt: a táblán mutatva? (Elmondja: X, Y, Z.).

No, de most ki vállalkozik arra, hogy egészen kívülről elmondja?

Jöjj hát X! Először elmondod: Ki az Isten?

Azután a fejedre gondolsz, majd a kezre és szívedre. Így eszedbe jut az egész.

Közben Y a vázlaton követ, Z pedig az Összképen.

2. a) Eddig arról volt szó, ami *p i r o s*sal van nyomtatva.

Ha valaki ezt jól a fejébe vési, a többi már könnyű, mert egyik a másiktól folyik.

Mint a láncszemek, úgy függenek össze egymással. Így ni!

A h o g y e l h a g y t u k, ú g y f o l y t a t j u k.

Igy hagytuk el: Isten szereti a jót és utálja a rosszat. Most így folytatjuk:

25. Mert szereti a jót, azért a jókat meg is jutalmazza,

s mert utálja a rosszat, azért a rosszakat meg is bünteti,

de nem akárhogy, hanem ahogy megérdemlik, mert Isten végtelenül i g a z s á g o s.

Most megint ahogy elhagytuk, úgy folytatjuk:

25. B ü n t e t az Isten: büntet, de nem mindig azonnal,

hanem gyakran sokáig v á r, hogy a bűnös megtérjen, vagyis megjavuljon,

mert Isten végtelenül t ü r e l m e s. Aki várni tud, az türelmes.

26. A h o g y e l h a g y t u k, ú g y f o l y t a t j u k: És ha megjavul a bűnös:

Isten a megtérő bűnösnek szívesen meghocsát, mert Isten végtelenül i r g a l m a s.

b) Még egyszer elmondom. Figyeljete szépen ide! Isten szereti a jót... Éppen azért...

Elmondom utoljára: Isten szereti...

c) Ki vállalkozik most arra, hogy ezt elmondja a tábláról? (Elmondja: X, Y, Z.)

De most X! mondd el egészen kívülről. Y lesz a nagymutató, Z a kismutató.

Figyeljete szépen ide, fiacskáim! Elmondom még egyszer az egészet,

amit eddig Istenről tanultunk: Isten az egész világ ura...

Mondja el most az egészet kívülről X. — Y lesz a nagymutató, Z a kismutató.

(Ha senki sem tudná kívülről, egypáran elmondják a tábláról.)

ISTEN.

II. (K I-felé): Menjünk tovább:

Amit eddig mondtunk, annak a tetejébe itt a szélén az van írva: B E-felé.
alája pedig az van írva: fej, kéz, szív. (Mutatom.)

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti:

ami eddig eszünkbe juttatta a tudnivalókat: az mind b e n n ü n k v a n .

A fejünk bennünk van, a kezünk bennünk van, a szívünk bennünk van.

Először tehát b e -felé nézünk: m a g u n k b a .

a) Itt fent pedig az áll: K I-felé. (Mutatom.)

Hát ez mit akar mondani?

Ez azt jelenti: nézzünk kifelé, kifelé az ablakon:

Kifelé nézve látjuk a házak fölött az e g e t i s .

Ebből eszembe jut: 19. Az Isten: m e n n y b e n v a n , földön és minden helyen.

Tehát a hely jut eszembe. Oda is van írva a szélén: h e l y .

Jól jegyezzük meg e három szót: m i n d e n h e l y e n v a n .

Ebből a többi mind eszembe jut.

H a m i n d e n h e l y e n v a n a z Isten, akkor hát i t t i s v a n .

És most nagyot csodálkozunk, hogy mégsem látjuk.

20. Azért nem látjuk Istent mostani életünkben,

mert Istennek nincsen teste, Isten: l é l e k .

Ebből a szóból: v a n (fel is írom e szót a táblára: v a n) eszembe jut:

18. hogy nemesak v a n Isten minden helyen,

hanem v o l t i s , m e g l e s z i s m i n d e n i d ő b e n ,

mert Isten: ö r ö k k é v a l ó .

Kifelé nézve tehát eszünkbe jut a h e l y é s i d ő

és hogy miért nem látjuk az Istent.

Azért áll a K I-felé alatt: h e l y , i d ő .

b) Még egyszer elmondom: (Kifelé nézek.) Az Isten m i n d e n h o l v a n : mennyben...

Elmondom utoljára: Az Isten mindenhol...

c) Ki vállalkozik arra, hogy elmondja utánam a táblára tekintve? (Elmondja: X, Y, Z.)

Egészen kívülről elmondja X! Nézz kifelé és kezd: Az Isten mennyben van...

Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató.

III. (F Ö L-felé):

a) Ami még hátra van, az nagyon könnyű. Csak egyszer mondom el s mindenki tudja.

28. Csak e g y Isten van.

29. Az egy Istenben h á r o m személy van: Atya, Fiú és Szentlélek.

32. A három isteni személyt e g y s z ó v a l : Szentháromságnak nevezzük.

Tehát: 1, 3, 1.

c) Mondd el ezt X a tábláról! (Elmondja.)

Mondd el egészen kívülről! (Elmondja.) Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató.

Nézzetek csak ide, Gyermekeim! Először b e -felé néztünk, magunkba,
aztán k i -felé és végre f ö l -felé mentünk.
Tehát: B E-felé, K I-felé és F Ö L-felé.

Jöjjön ki X, Y, Z! X lesz a B E-felé, Y a K I-felé és Z a F Ö L-felé.

A B E-felé befelé nézzen: magába; a K I-felé kifelé tekintsen; a F Ö L-felé pedig: fölfele.

Kezdje a B E-felé:

Először elmondja: Ki az Isten? Aztán: fejére, kezére, szívére gondol és így tovább.

Kezdd hát! (Elmondja.) — Folytasd K I-felé! (Elmondja.) — Fejezd be F Ö L-felé! (Elmondja.)

De a vizsgán természetesen nem 3-an fogjátok ezt elmondani, hanem egy mondja el az egészet.

Pl. X! Gondolj és nézz először befelé, magadba, aztán kifelé és végre fölfele!

De csak addig, amíg tanulsz. A vizsgán természetesen csak egyfelé: előre nézsz.

Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató.

ISTEN.

A) K I az Isten?

B) M I L Y E N az Isten?

I. B E-felé:

1. MindenTUDÓ. MindenHATÓ. SZEnt.

a) magyarázat: fej, kéz, szív.

b) a könyv szavaival 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról 3

kívülről 1

2. Igazságos. Türelmes. Irgalmas.

a) magyarázat: ahogy elhagytuk.

b) a könyv szavaival 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról 3

kívülről 1

II. K I-felé:

Mindenhol. Örök. Lélek.

a) magyarázat: hely, idő.

b) a könyv szavaival 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról 3

kívülről 1

III. F Ö L-felé: Szentháromság.

a) magyarázat: 1, 3, 1.

b) a könyv szavaival 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról 3,

kívülről 1.

Az e g é s z e t elmondja elejétől végig: X.

Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató.

TEREMTŐ.

*Itt nem teszünk mást, mint nézzük a számok egymásutánját,
és sorban megfelelünk a kérdésekre.*

Az első szám: 34.

Keressétek ki a Katekizmusból, miről szól a 34. kérdés.

Aki előbb megtalálja, olvassa fel.

Úgy van. — A 34. kérdés az, hogy: Ki teremtette a világot?

Igy keressük ki a többi is és ha még nem tudók, megtanuljuk.

Hogy a kérdések egymásutánját könnyebben megjegyezzük, ilyenformán kapcsoljuk össze azokat:

I. a) A világot Isten teremtette réges régen. — Most pedig gondoskodik róla.

Az egész világról gondoskodik, de különösen az emberekről.

Ez az első rész.

b) Elmondom még egyszer:

34. A világot Isten teremtette réges régen.

35. Isten még most is gondoskodik a világról,
vagyis fenntartja és kormányozza a világot.

Isten gondoskodását a világról: isteni gondviselésnek nevezzük.

36. Isten különösen az emberekről gondoskodik.

Ő ad nekünk minden testi és lelki jót.

Elmondom utoljára: A világot...

c)

No, most ki vállalkozik arra, hogy ezt utánam elmondja a tábláról?

Jöjj ki és mondd el X! (Elmondja.) Mondd el te is Y! (Elmondja.) Még Z is elmondja! (Elm.)

No, most jön a java. Ki mondja el egészen kívülről?

X! Jöjj csak ki! Nézd meg jól a táblát, aztán fordulj meg és mondd el szépen!

Y lesz a nagymutató, Z pedig a kismutató.

II. 1. a) Áttérünk most a második részre.

Eddig szó volt az egész világról. — Most szó lesz a világ 2 részéről.

37. Isten legkiválóbb teremtményei az angyalok és az emberek.

Ez az ív a vázlaton: égboltozat akar lenni. (Mutatom.)

Fent vannak az angyalok, lent az emberek.

Előbb az angyalokról lesz szó.

Mikor Istenről volt szó, előbb azt kérdeztük: KI az Isten?

aztán: MILYEN az Isten?

Itt is először azt kérdezzük: KIK, illetve MIK az angyalok?

aztán: MILYENEK voltak az angyalok?

Aztán megmondjuk: Milyenek irántunk a jó angyalok?

és: Milyenek irántunk a gonosz lelkek?

Hogy az egymásutánt még jobban megjegyezzük:

képzeljük el, képzeljük el: mintha az angyalnak szárnya és szíve volna.

Először gondolunk a 2 szárnyra, aztán a szívre:

Milyenek irántunk a jó angyalok és milyenek irántunk a gonosz lelkek.

Tehát így:

38. Az angyalok lelkek, akiknek értelmük és szabad akaratuk van, de testük ninesen.

*(E szavakra: értelem, szabad akarat, test, rámutatunk lejjebb,
ahol az emberről van szó.)*

39. Az angyalok mind jók voltak, mikor Isten megteremtette őket.

40. Az angyalok nem maradtak mind jók,

hanem sokan vétkeztek és azért a pokolba jutottak.

Ezeket gonosz lelkeknek, vagy ördögöknek hívjuk.

41. A jó angyalok szeretnek minket:

azért őrzik testünket és lelkünket, (Amit tehetnek, azt megteszik.)

imádkoznak érettünk (Amit nem tehetnek, arra Istent kérik.)

*és jóra intenek. (De mert nem kényszeríthetnek, minket is intenek:
tegyük meg, ami tőlünk telik,*

42. Azokat az angyalokat, akik minket őriznek, szent őrzőangyaloknak nevezzük.

43. A gonosz lelkek gyűlölnék minket és irigykednek ránk:

azért rosszra esábitanak, hogy mi is a pokolba jussunk. Mitől Isten őrizzen!

b)

Elmondom még egyszer: Az angyalok lelkek...

Elmondom utoljára: Az angyalok lelkek...

c)

No, most ki vállalkozik arra, hogy ezt a tábláról elmondja?

Mondd el X! (Elmondja.) — Mondja el Y is! (Elmondja.) — Még Z is elmondja. (Elmondja.)

No, de most egészen kívülről elmondja X!

Y lesz a nagymutató. — Z a kismutató.

TEREMTŐ.

II. 2. a)

(Háttra van még a 3. rész: az emberek-ről.
Sorba vesszük a kérdéseket: 45., 46., 47. s így tovább.)

45. Az első emberek: Ádám és Éva voltak. (Mutatom.)
Ők a mi őszülein. (ELSŐ.)

TEST.

46. Isten úgy teremtette Ádámot, hogy testét földből alkotta és lelket lehelt abba.
Az ember tehát: testből és lélek-ből áll.

LÉLEK.

(Szó lesz most a lélek-ről.)

47. Az ember lelke Istenhez hasonlít.

48. Lelkünk abban hasonlít Istenhez:

1. hogy értelme és szabad akarata van,

2. hogy halhatatlan.

(Mutatom.)

(Most jön a legfontosabb:)

49. Isten leginkább azzal mutatta meg szeretetét őszülein iránt:

hogy megadta nekik a megszentelő kegyelmet,

és ezzel szentekké tette őket,

gyermekéivé fogadta és a mennyi boldogságra rendelte őket.

50. Őszülein a Paradisomkertben laktak.

51. Őszüleinnek a Paradisomban nagyon jó sorsuk volt:

boldogan éltek, semmit sem szenvedtek és soha sem kellett volna meghalniok.

(Következik most az emberiség leggyászosabb története: őszülein bűnbeesése.)

BŰN.

Ők.

52. Őszülein boldogságát az rontotta meg, hogy bűnt követtek el,
és azzal Isten büntetését vonták magukra.

53. Őszülein azáltal követtek el bűnt:

hogy inkább hittek az ördögnek, mint Istennek:

nem engedelmeskedtek Istennek, hanem ettek a tiltott fának a gyümölcséből.

54. Isten azzal büntette meg őszüleinnek az elkövetett bűn miatt,

hogy (elvette, amit adott: egészen vagy részben.

Egészen elvette a megszentelő kegyelmet és így mennyországba nem juthattak.

Értelmüket nem vette el egészen: csak elhomályosodott.

Akaratukat nem vette el egészen: csak rosszra hajló lett.

Halhatatlanságuk nem veszett el egészen: csak a testnek kellett meghalnia.)

(Tehát): 1. Elvesztették Isten kegyelmét és így mennyországba nem juthattak,

2. értelmük elhomályosodott és akaratuk rosszra hajló lett,

3. sokat kellett szenvedniök és végre meg kellett halniok.

(Felelés közben rámutatok a tiltott fától jobbra levő megfelelő szóra.)

Nekünk.

55. Őszülein bűne úgy ártott mindnyájunknak,
hogy a bűn és a büntetés minden emberre átszáll,
és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra.

Isten.

56. Azt a bűnt, mely minden emberre átszáll, eredeti bűnnek nevezzük.

58. Ha Isten meg nem könyörült volna rajtunk,
az emberek sohasem juthattak volna a mennyországba.

59. Az Isten úgy könyörült meg az embereken,

hogy Megváltót ígért és küldött,

ki az embereket a bűntől megváltsa és üdvöztse.

60. Az embereknek a Megváltóra több ezer évig kellett várniok.

(Őszülein bűnbeesésénél lent a baloldali kérdés-oszlopban arról van szó,

hogy őszülein vétkeztek,

a középső oszlopban: nekünk hogyan ártott,

a jobb oszlopban: Isten hogyan könyörült. Tehát: Ők, nekünk, Isten.)

b)

Elmondom még egyszer: Az első emberek Ádám és Éva voltak...

Elmondom utoljára: Az első emberek...

c)

Ki vállalkozik most ennek elmondására a tábláról?

Mondd el X! (Elmondja.) Mondja el Y is! (Elmondja.) Mondja el Z is! (Elmondja.)

Egészen kívülről elmondja X! — Y lesz a nagymutató, Z a kismutató!

No, de most jön a fő!

X! mondd el az egészet a táblázatról, amit erről a vázlatról tanultunk! (Elmondja.)

Most próbáld elmondani ezt hátat fordítva a táblának! — Y lesz a nagymutató, Z a kicsi. (Megtesz.)

BEVEZETÉS-nek mondhatom, de el is maradhat:

Volt idő, mikor mi nem voltunk a világon,

volt idő, mikor senki sem volt és semmimem, csak az Isten egyedül.

És Isten teremtette az egész világot. — Erről lesz most szó.

TEREMTŐ.

I. VILÁG.

a) magyarázat: régen-most.

b) könyv szavaival: 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról: X, Y, Z.
kívülről: X.

Végül az egészet X!

II. 1. ANGYALOK.

a) magyarázat: 2 szárny-szív.

b) könyv szavaival: 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról: X, Y, Z.
kívülről: X.

II. 2. EMBEREK.

a) magyarázat: test-lélek,
ők, nekünk, Isten.

b) könyv szavaival: 2-szer.

c) feleltetés: vázlatról: X, Y, Z.
kívülről: X.

MEGVÁLTÓ.

1. a) 1935 éve annak, hogy eljött a Megváltó.
 61. A Megváltó áldott neve: Jézus Krisztus.
(Mikor valakiről szó van, az első kérdés mindig az, hogy: Ki az? — Tehát:)
 62. Jézus Krisztus: a második isteni személy, *(Mutatom a vázlaton.)*
 Istennek egyszülött Fia, *(Mutatom a vázlaton.)*
 aki érettünk emberré lett. *(Mutatom a vázlaton.)*
 65. Amit most utoljára mondtam: hogy Isten Fia emberré lett, az azt jelenti:
 hogy a Szentlélek ereje által *(Mutatom a vázlaton a Szentlelket galamb alakjában.)*
 emberi testet és lelket föl,
 és azért Jézus valóságos Isten és valóságos ember. *(Mutatom a vázlaton.)*
 66. Jézus Krisztus édesanyja: a boldogságos Szűz Mária.
 67. Jézus Krisztus nevelő atyja: Szent József volt, a bold. Szűz Mária jegyese.
 69. Jézus Krisztus Betlehemben született.
 Jézus születén-napját: Karácsony-kor, dec. 25-én ünnepeljük.
 70. Názáretben nevelkedett. Jeruzsálembé járogatott templomba.
 71. 30 éves korában kezdett tanítani. Három évig tanított.
 72. Azt tanította: amit hinnünk és eslekednünk kell, hogy a mennyországba jussunk.
 b) Elmondom még egyszer: 1935 éve annak, hogy... Elmondom utoljára: 1935 éve...
 c) Ki vállalkozik most arra, hogy ezt utánam elmondja a tábláról? — Mondd el X! Y! Z! (Elmondják.)
 Egészen kívülről elmondja: X! — Y lesz a nagymutató, Z a kismutató.
2. a) Áttérünk most a második részre: az Úr Jézus szenvedésére és megdicsőülésére.
 73. Jézus sokat szenvedett érettünk:
 1. az Olajfák hegyén vért izzadott, 2. meg-o-s-tor-ozták, 3. tövissel megkoronázták,
 4. a nehéz keresztet hordozta, 5. a Kálvária-hegyen keresztre feszítve meghalt.
(Most jön egy fontos kérdés: Mi végett szenvedett és halt meg Jézus? Mi célból?
Erre vagy úgy felelünk, ahogy a könyvben van,
vagy, akinek ez nehezére esik, az így is mondhatja:
 74. Jézus a végett szenvedett és halt meg,
 hogy a legnagyobb rossz-tól megszabadítson és a legnagyobb jót megszerezze.
 A legnagyobb rossz: a bűn és a kárhozat. Ettől megváltott.
 A legnagyobb jó: a kegyelem és a mennyország. Ezt megszerezte nekünk.
 75. Jézus halálának napja: a nagypéntek.
- Mikor Jézus meghalt, hű barátjai levették holttestét a keresztfáról és eltemették.
 78. De Jézus nem maradt a sírban,
 hanem harmadnapon ismét egyesítette lelkét testével és dicsőségesen feltámadott.
 Feltámadásának emlékét húsvét-kor kőrmennettel ünnepeljük.
 Jézus feltámadása után még 40 napig maradt a földön.
 79. A 40. napon kivezette tanítványait az Olajfák hegyére,
 elbúcsúzott tőlük és előttük fölemelkedett az égbe.
 82. De Jézus onnan ismét el fog jönni, még pedig azért, hogy az embereket megítélje.
 83. A világ végén bekövetkező ítéletet: utolsó vagy világ-ítéletnek nevezzük.
 Az utolsó ítélet előtt: feltámadunk.
 Az utolsó ítélet alatt: Jézus a jókat jobbjára állítja, a rosszakat pedig baljára.
 84. A jók-hoz így fog szólni: «Jöjjetek Atyám áldottjai».
 85. A gonoszoknak azt fogja mondani: «Távozzatok, átkozottak, az örök tűzre».
 86. Az utolsó ítélet után: a jók a mennyországba jutnak,
 a gonoszok a pokolba. Mitől Isten őrizzen!
- b) Elmondom még egyszer: Jézus sokat szenvedett... Elmondom utoljára: Jézus sokat...
 c) Ki vállalkozik arra, hogy ezt elmondja a tábláról? — Mondja el X! Y! Z! (Elmondják.)
 A táblának hátat fordítva elmondja az egészet X! — Y lesz a nagymutató, Z a kismutató.

Aki akarja, köv. bevezetést bocsáthatja előre e tételnek: (De csak a végén tanítsa.)

- a) A világ kezdetén az emberek észrevették, hogy a tavasz, nyár, ősz és tél
 folyton váltakoznak, ismétlődnek, egymásután következnek, úgyis mondhatnók: forognak.
 Ezt a négy időszakot elnevezték: esztendőnek vagy éveknek.
 És kezdték számlálni (nem: számolni) az éveket: 1, 2, 3, 4, 5, ... s így tovább.
 Számlálták az éveket több mint 4000 évig.
 Egyszerre csak abbahagyták és újra kezdték: 1, 2, 3, 4, 5, ... s így tovább.
 Számlálják most is. Most benne vagyunk az 1935. évben.
 Az a kérdés: miért hagyták abba és kezdték újra az évszámlálást?
 Azért hagyták abba és kezdték újra, mert akkor történt a világ legnagyobb eseménye:
 megszületett a Megváltó, kinek áldott neve: Jézus Krisztus.
- b) Elmondom másodszor: A világ kezdetén... Elmondom utoljára: A világ...
 c) X! mondj el a vázlatra mutatva. — Aztán majd Y és Z is elmondja! (Elmondják.)
 Egészen kívülről elmondja X! — Y lesz a nagymutató, Z a kismutató.

Az egész vázlatcsoportot elejétől végig mondj el X! Előbb a táblára mutatva.
 Aztán egészen kívülről. Y lesz a nagymutató. Z a kismutató.

MEGVÁLTÓ.

Hogyan származott a vázlatsoporton a keresztalak?

A felső kerítésben el van mondva, hogy az Isten Fia a föld-RE szállott.
Az alattalévő kerítésben arról van szó, hogy a föld-ÖN szenvedett.
Az ez alatt lévő kerítésben pedig arról van szó, hogy föld-BE temették.

Tehát: a föld-RE,
a föld-ÖN,
a föld-BE.

Mielőtt szenvedett, elrejtve élt, majd nyíltan tanított.
Erről az előtte való kerítésben van szó.

Az utána való kerítés pedig megmondja: mi végett szenvedett és halt meg Jézus.
Mikor a földbe temették, akkor kezdődött a megdicsőülése a múltban.
Lesz még egy megdicsőülése a jövőben.

Pirossal azért van körülderítve az egész,
mert szentséges vérével váltott meg minket Jézus.

Aki akarja, a végén ezt a kis elmélkedést fűzheti hozzá:

Ha valaki szenved, azt sajnáljuk még akkor is, ha megérdemli a büntetést.
Ha valaki ártatlanul szenved, azt nagyon-nagyon sajnáljuk.
Ha valaki másokért szenved, mint a hősök a hazáért,
azt tiszteljük.
Ha valaki érettünk vagy miattunk szenved, mint a mi szüleink,
azt nem csak sajnáljuk és tiszteljük, hanem szeretjük is.

Az Úr Jézusról tudjuk,
hogy ártatlanul szenvedett és halt meg a legszörnyűbb kínok között érettünk:
azért, hogy minket a legnagyobb rossztól megszabadítson,
és a legnagyobb jót megszerezze nekünk.

Azért az Úr Jézust kimondhatatlanul szeretjük.
S ha eszünkbe jut, hogy e szeretetről néha megfeledkeztünk,
fáj a lelkünknek, hogy őt megbántottuk.

KERESZT ELŐTT ezt mondhatjuk:

Köszönöm, Jézusom, hogy engem megváltottál.
Csak az fáj a lelkemnek, hogy fájdalmaidat, szenvedésedet én is növeltem.

(Ez a tökéletes bánatnak egyik formája.)

Aki ezt felindítja lelkében, nyomban megszabadul a bűnöktől, a halálos büntől is
még a gyónás előtt.

De a gyónást nem szabad kizárnunk,
mert ez a rendes eszköze a bűnbocsátnak.

A tökéletes bánat csak rendkívüli eszköz,
melyet Isten az Ő végtelen irgalmában azért adott,
hogy senki saját hibáján kívül el ne kárhozzék.)

MEGVÁLTÓ.

1. Bevezetés: időszámítás: Ó-, Új-szövetség.
2. Jézus személye, rejtett és nyílt élete.
3. Halála és megdicsőülése.
4. Befejező elmélkedés: tökéletes bánat.

Mind a négy pontnál:

a) magyarázat.

b) ismétlés 2-szer.

c) feleltetés:

vázlatról: X, Y, Z.

kívülről: X (ketyegő), Y (nagymutató), Z (kismutató).

MEGSZENTELŐ.

Mielőtt az Úr Jézus fölment a mennyekbe,
megígérte apostolainak, hogy elküldi a Szentlelket. (Mutatom.)

(Mikor valakiről szó van, az első kérdés mindig az, hogy: Ki az?)
Tehát: Ki a Szentlélek?

- I. 87. a) A Szentlélek (nem az 1., nem a 2., hanem) a 3. isteni személy,
valóságos Isten az Atyával és Fiúval együtt. (Mutatom.)

(A 2 piros kötőjel az isteni személyek között azt jelenti, hogy: együtt.)

A Szentlélek Jézus mennybemenetele után a 10. napon (Mutatom a 10 ujjam.)
szállott az Anyaszentegyházra, (Mutatom.)
még pedig tüzes nyelvek alakjában. (Mutatom.)

88. A Szentlélek eljövételét p ü n k ö s d k o r ünnepeljük. (Mutatom.)

(Eddig tart az első tétel.)

b) Ismétlés 2-szer.

c) Feleltetés: vázlatról X, Y, Z; kívülről X; Y a nagymutató, Z a kismutató.

- II. Következik a 2. tétel: az Anyaszentegyházról, a szokott értelemben.

(Mikor valamiről szó van, az első kérdés mindig az, hogy: Mi az?)

Tehát: Mi az Anyaszentegyház?

a) Ezt vagy úgy mondjuk, mint a könyvben van,
vagy így is mondhatjuk: 92. Az Anyaszentegyház egy t á r s a s á g.

Ebbe a társaságba tartozik minden katolikus keresztény,
és ennek a társaságnak látható feje a pápa.

93. Az Anyaszentegyházat Jézus Krisztus alapította.

94. Láthatatlan feje maga Jézus Krisztus.

95. De látható főt is rendelt, még pedig Szent Pétert.

97. Jézus e szavakkal tette meg Szent Pétert az Anyaszentegyház fejévé:

«Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat».

Ez azt jelenti: Kormányozd híveimet és azok vezetőit.

99. Szent Péter R ó m á b a n volt püspök és ott halt meg.

Azért Szent Péter halála óta mindig a római püspök az Anyaszentegyház feje.

A római püspököt pápának nevezik.

F e j n e k azért hívják a pápát, mert ő a f ő elüljáró. F ő elüljáró.

Vannak m á s elüljárók is.

100. Az első elüljárók az apostolok voltak Szent Péter vezetése alatt.

101. A m o s t a n i elüljárók: a püspökök a pápa vezetése alatt.

102. A püspököket szent hivataluk gyakorlásában az áldozópapok segítik.

Tagjai az Anyaszentegyháznak a kath. hívek. (Eddig tart a 2. tétel.)

b) Ismétlés 2-szer.

c) Feleltetés: X, Y, Z vázlatról,
kívülről: X. Y a nagymutató, Z a kismutató.

- III. Következik a 3. tétel: az Anyaszentegyházról t á g a b b és s z ű k e b b értelemben.

(Eddig szó volt az Anyaszentegyházról,

ahogy azt rendszeren vesszük: a földön: tanító és tanuló egyház.

Vehetjük még t á g a b b és s z ű k e b b értelemben is.

Úgy is mondhatjuk: n a g y o b b és k i s e b b alakban.

Nagyobb alakban: a s z e n t e k e g y é s s é g e.

Kisebb alakban: a tanító egyház.)

a) Nézzük először t á g a b b értelemben. Így könnyebb.

115. Az Anyaszentegyház tagjai: nemesak a földön élő kath. keresztények,
hanem az égből lévők és a tisztítóhelyen szenvedők is.

A f ö l d ö n van a k ű z d ő egyház,

az é g b e n a g y ő z e d e l m e s egyház,

a t i s z t í t ó h e l y e n a s z e n v e d ő egyház.

114. Ezek egymáson segíthetnek. Azért azt mondjuk, hogy egyességben vannak.

Ez a s z e n t e k n e k a z e g y e s s é g e.

b) Ismétlés 2-szer.

c) Feleltetés: vázlatról: X, Y, Z.

kívülről: X. Y a nagymutató, Z a kismutató.

2. a) Nézzük most az Anyaszentegyházat szűkebb értelemben.

Szűkebb értelemben az Anyaszentegyház alatt: a tanító egyházat értjük.

A tanító egyházhoz tartozik a pápa és a vezetése alatt levő püspökök.

A tanuló egyházat a többi hívő képezi.

Mi végett alapította Krisztus Urunk az Anyaszentegyházat: a tanító egyházat)?

(Ez a kérdés a torony telejére került, mert a torony megfelelt rá. (Mutatom.)

A torony olyan, mint egy mutató ujj. Ég felé mutat. Tehát):

106. Avégre alapította Krisztus Urunk az Anyaszentegyházat,
hogy az embereket az örök üdvösségre vezesse.

107. Úgy vezet minket az örök üdvösségre,

hogy a fejünket tanítja és szívünket megtisztítja és megszenteli.

Fejünket tanítja: a tanító egyház. (Mutatom az egyik ablakot.)

109. (A tanító egyházhoz, mint már mondtam, a pápa és a püspökök tartoznak.)

110. A tanító egyház: esalatkozhatlan, azaz nem tévedhet: hit és erkölcs dolgában.

111. Nem tévedhet, mert Krisztus Urunk megígérte Anyaszentegyházának,

hogy elküldi a Szentlelket és Ő is vele lesz a világ végéig.

Szívünket megtisztítja a bűntől és megszenteli a malasztal. (Másik ablak.)

119. A bűnök boesánatát és a megszentelő kegyelmet két szentségben kapjuk:
először a kereszségben, később a bűnbánat szentségben.

(Kis hasonlatot mondok. Ha valaki Bécsbe akar jutni:

annak először is tudnia kell: melyik út vezet Bécsbe.

Mert különben Bécs helyett Prágába vagy Bukarestbe kerül.

Másodszor: a határon megállítják és útlevelet követelnek tőle.

Ha nincs útlevele, nem engedik be az országba.

Igy vagyunk mi is, ha mennyországba jutni akarunk.

Először is tudnunk kell az utat: vagyis: mit kell tennünk, hogy oda jussunk.

Másodszor kell, hogy útlevelünk legyen. Lelkünk útlevele a megszent. kegyelem.

Az utat megmutatja és az útlevelet megadja a tanító egyház.)

(Más hasonlatot mondok.

A tanítás is meg a bűnbocsátás is egy-egy ablakra került. — Mért?

Az ablakon keresztül szűrődik a világosság a szobába:

a tanításon keresztül: a fejünkbe.

A megszentelő kegyelmet is világossághoz szokás hasonlítani.

S mivel a világosságot az ablak adja, a megsz. kegy. is ablakra került.

A tanítás révén a fejünk lesz tiszta, a megsz. kegy. révén a szívünk.)

b) Ismétlés 2-szer.

c) Feleltetés: a vázlatról: X, Y, Z.

kívülről: X. Y a nagymutató, Z a kismutató.

3. a) Hátra van még, amire a temető figyelmeztet.

Régebben a temető a templom mellett szokott lenni. Azért került itt is a templom mellé.)

Eddig szó volt a Szentlélek művéről a multban és a jelenben.

Hátra van még a Szentlélek műve: a jövőben. Ez a test feltámadása.

(A temetőről eszünkbe jut, hogy valamikor mi is oda kerülünk, mi is meghalunk.)

120. Mikor meghalunk, a lélek elválik a testtől, a test pedig visszakerül a földbe,

121. 122. és ott marad a világ végéig. Akkor Isten azt feltámasztja.

(Az Anyaszentegyház a lelkünket meg-szentel, a testünket majdan be-szenteli.)

b) Ismétlés 2-szer.

c) Feleltetés: vázlatról: X, Y, Z.

kívülről: X. Y a nagymutató, Z a kismutató.

Elmondom az egészet elejétől végig (mutatva).

Elmondja így először a vázlatról, aztán kívülről X.

A második elmondásnál kíséri Y mint nagymutató és Z mint kismutató.

BEFEJEZÉSÜL ilyenformán elmélkedhetünk:

Mikor télen fuvarozzák a szenet, akik ülnek rajta: dideregnek, majd megfagynak.

Pedig van meleg a szénben. Csakhogy azt csak akkor érezzük, ha meggyújtjuk.

Mikor a szenet elraktározzák, sötét helyen világosságot gyűjtanak, mert a szén nem világít: korom sötét.

Pedig van benne világosság, de ezt csak akkor látjuk, ha meggyújtjuk.

Az Úr Jézus tanítása is szénhez hasonlít. Sötét az sokaknak, zsidóknak, pogányoknak.

Sötét, mint a fekete éjtszaka, hideg, mint a jég.

De, akiknek fejében és szívében meggyullad, oh, azok világosan látnak és a szeretet lángja hevíti szívüket.

Lelkünkben ezt a tüzet a Szentlélek Uristen gyújtja meg,

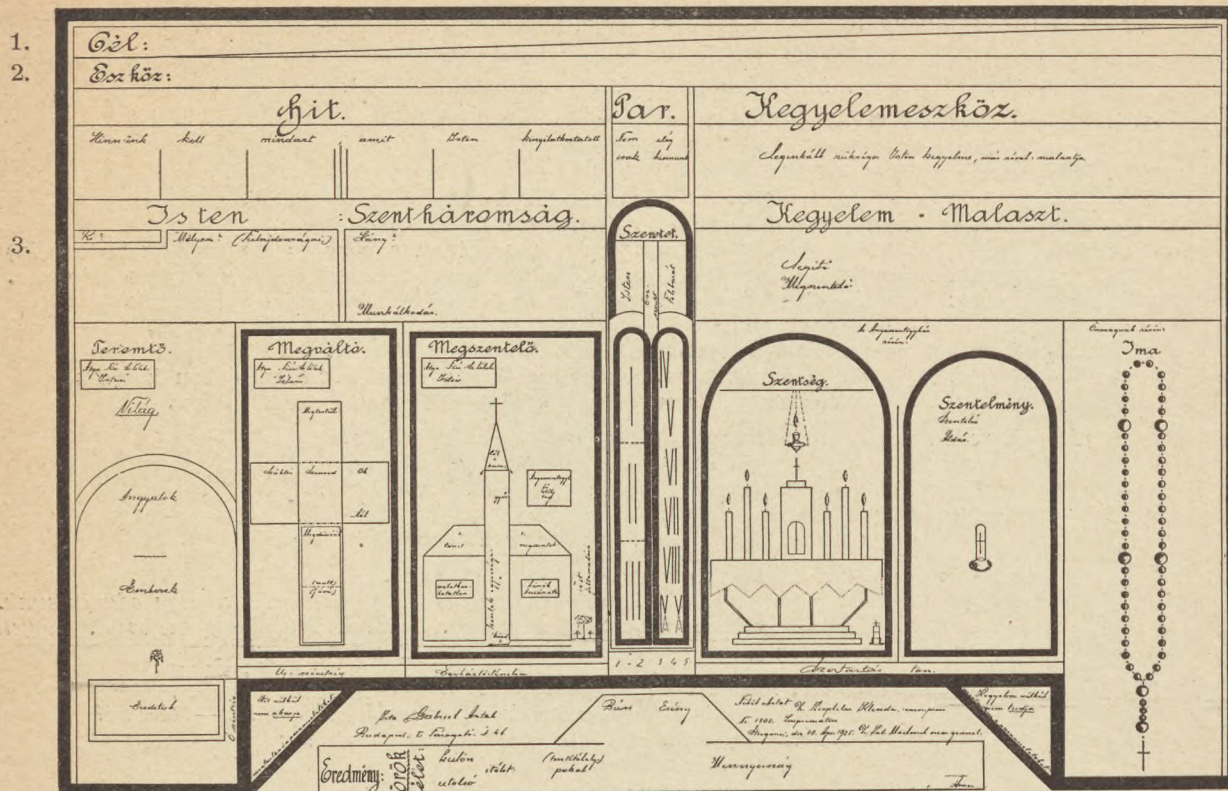
és pedig annál jobban, minél buzgóbban kérjük érte.

El ne mulasszuk tehát, hogy minden fontosabb dolgunk előtt a Szentlélek segítségét kérjük.

ÖSSZKÉP.

A Katekizmus vázlatsoportjainak összesített képe.

Az Összkép egy kép alá foglalható: még pedig a templom képe alá:

1. A bevezető rovatok (Cél, Eszköz, Isten) a templomhoz vezető lépcsőzetnek tekinthetők.
2. Nézem a templom *külsejét*: eszembe jut a *Megszentelő* vázlatsoportja.
A torony tetején levő keresztről: eszembe jut a *keresztfa* és ennek révén a *Mégváltó* vázlatsoportja;
a keresztfáról: eszembe jut a *tiltott fa* és ennek révén a *Teremtő* vázlatsoportja.
3. Bemegyek a templom **2 szárnyú ajtaján**: eszembe jut a **X parancsolat 2 kőtáblája**
s vele együtt az **5 parancsolat**, szóval: a **törvény**.
A törvényből: eszembe jut a **törvényszegés és törvénytartás**; nemkülönben a **törvénytörés**.
Erre a templom körül régebben elterülő sírkert is figyelmeztet:
virágaival (Erény), töviseivel (Bűn) s sírűregével (Ítélet).
4. **Belépve**n a templomba, szemembe ötlük az **öröklámpa**: ez eszembe juttatja az **Oltáriszentséget**,
és ennek révén a **többi szentséget**.
Belemártom kezem a **szenteltvíztartóba**: eszembe jut a **Szentelmények** vázlata.
Letérdelek s imádkozom: eszembe jut az **Ima** vázlatsoportja.

(A «kép» a «Katekizmus»-szóban is benne foglaltatik:

Ka = kath.	iz = tíz = X par.	mus = masz = malaszt.)
te = templom		
ki = kívülről.		

(TÖRVÉNY.)

PARANC SOLATOK.

A) FŐ-parancs.

A fő-parancsolat: a SZERETET parancsolata.

Szeressük Istent és szeressük felebarátunkat.

Istent: minden felett.

Felebarátunkat: mint magunkat.

Minden fölött akkor szeretjük Istent, ha megteesszük azt, ami neki kedves, és készek vagyunk inkább mindent elveszteni, sőt meg is halni, mint Istent súlyos bűnnel megbántani.

Felebarátunkat akkor szeretjük úgy mint magunkat,

ha megteesszük neki azt, amit mi akarunk, hogy tegyenek nekünk az emberek, és nem tesszük, amit mi nem akarunk, hogy tegyenek nekünk az emberek.

(Felebarátunk minden ember, akár jóakarónk, akár ellenségünk.)

A szeretet parancsolata bővebben Isten tíz parancsolatában van kifejtve.

B) a) ISTEN TÍZ parancsolata.

Isten tíz parancsolata így szól: Én vagyok...

(A tíz parancsolatot szószerint a gyermekek később, sajnos, el szokták felejteni.

Azért módot kell a gyermekeknek nyújtaniunk,

hogy legalább a parancsolatok tartalmát, egymásutánját oly könnyen el ne felejtsek.

Tehetjük ezt külsőleg és belsőleg.

Külsőleg: külső jelből: a római számból. A római számból betűt alakítunk és a betűt szóvá egészítjük ki.

Belsőleg: belső összefüggésből.

Az első három: Istenre vonatkozik,

a többi hét: az emberekre.

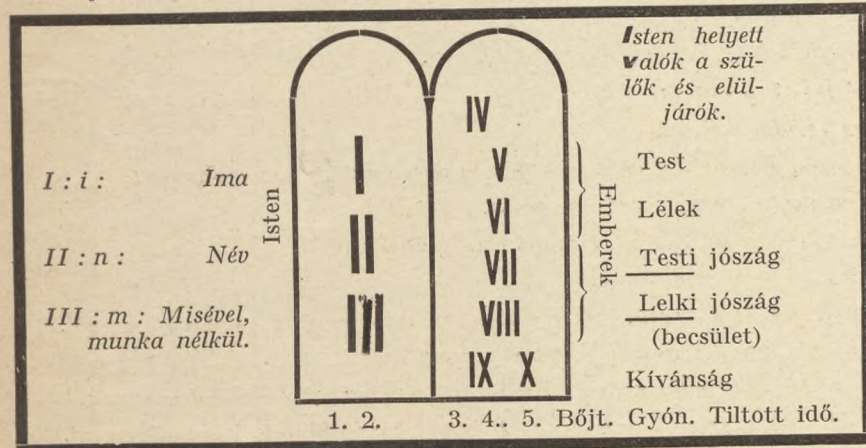
Az első háromnál megfelelőbb a külső jel,

a többi hétnél a belső összefüggés.)

Külső jel.

Belső összefüggés.

Külső jel.

Jegyzet. Az utolsó 2 parancsolat: kívánságokról szól. Ezt így jegyzem meg:

Az X-et vízszintes vonallal 2 részre bontom. Főnt lesz V, lent: A.

A V-et így olvashatom: V az Án: ván. Elül kiegészítem s lesz belőle: kíván.

A IX. par. egyetlen kívánságról szól, az X. pedig kapzsi kívánságról.

Ezt így jegyzem meg:

A IX-et is, meg a X-et is függőleges vonallal 2 részre bontom.

IX-ből lesz: I, X: i, ván. Ebből eszembe jut: illetlen kívánság.

X-et felezve és összehajtván: 2 K fedi egymást: Kapzsi Kívánság.

B. b) AZ ANYASZENTEGYHÁZ ÖT parancsolata. Így jegyezhető meg:

1+2=3 (III). Az 1. és 2. parancsolatban ugyanaz van, mint Istennek III. parancsában.

Csakhogy itt vasárnapról van szó, ott meg ünnepnapról.

3. Ha a 3 számjegy felső és alsó részét összekapcsoljuk, B betűt nyerünk: Bőjt.

4. Ha a négy szót visszafelé olvasom, gyón lesz belőle. Eszembe jut: gyón.

5. Az 4-ben arról van szó, hogy tiltott időben ne mulassunk.

Elemi iskolában ezt így lehet megjegyezni:

Ha a kiskönyvben ötöst kapsz, lesz majd otthon: Ne mulass!

Töredékes megjegyzési módok: Öt (5): mindenkibe beleköt.

Tolvajkulcs (7) hét: ne bánts a másét.

Nyolc (8): szemüveghez hasonlít, szembenézni nem mer, aki hazudik.

Kilenc (9): hatosra (6) billen.

Tíz (10): tíz ujjával kap utána a kapzsi.

A X PARANC SOLAT RÉ SZ LE TE IB EN.

Az I. parancsolatban: Isten-ről van szó

és Isten barátai-ról: a szentek-ről.

a) Istent imádjuk,

b) a szenteket nem imádjuk, hanem tiszteljük.

a) Istent imádjuk.

(Ezt így jegyzem meg: ha az I-re pontot teszek, lesz belőle: i.

Az i-ről eszembe jut az ima.

Az ima-ról eszembe jut az: imádás.)

Az imádás, mint törzs, 3 gyökér-ből fakad:

a hit, remény és szeretet gyökeréből.

(A hit maga nem elég: az ördög is hisz,

de nem remél és nem szeret, azért nem imádja Istent.)

Az imádás ellen vét: aki nem imádkozik.

b) A szenteket nem imádjuk, hanem tiszteljük.

A szentek közül leginkább a boldogságos Szűz Máriát tiszteljük.

A szentek közül azért tiszteljük leginkább a bold. Szűz Máriát,

mert ő Istennek anyja és imádságával legtöbbet tehet értünk Istennél.

A II. parancsolatban: Isten nevé-ről van szó.

(Ezt így jegyzem meg: a II-t főt összekötöm, lesz belőle: n.

Az n-ről eszembe jut a név: Isten neve.)

Isten nevét hiába ne vegyük.

Hiába vesszük, ha szükség nélkül mondjuk ki: könnyelműen.

Ha hiába nem szabad vennünk Isten nevét,

annál kevésbé szabad káromkodva kimondanunk.

Ez már halálos bűn volna.

Hiába veszik a gyermekek Isten nevét különösen: esküdözés-nél.

Mikor azt mondják: Isten bizony!

Ha ezt hazugságra mondják: hamisan esküdöznek.

Ilyen hamis esküvel halálos bűnt is lehet elkövetni.

A III. parancsolatban: a vasárnap-ról van szó.

Misé-vel, munka nélkül szenteljük meg a vasárnapot.

(Ezt így jegyzem meg: ha a III-ast főt összekötöm, lesz belőle: m.

Az m-ről eszembe jut a mise és a munka.)

Munka alatt köznapi, másszóval szolgai munkát értünk.

Köznapi munkát sem magunk nem végzünk, sem másokkal nem végeztetünk.

A köznapi munkák olyan testi munkák, melyeket rendszeren

szolgák, eselédék, napszámosok, kézművesek vagy földművesek szoktak végezni.

Vasárnap csak abban az esetben szabad köznapi munkát végezni,

ha az okvetlenül szükséges.

IV. A IV. parancsolatban : a szülők-ről és az elüljárók-ról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: a római számokat: betűknek veszem:

IV: I, V.: Isten helyett Valók: a szülők és elüljárók.

IV: iv: ivadék: gyermek.)

A szülőket úgy tekinthetjük: 1. mint Isten helyetteseit,

2. mint legnagyobb jótevőinket az emberek közül.

Mint Isten helyetteseit: tisztelnünk kell,

mint legnagyobb jótevőinket: szeretnünk kell őket.

Hogy szüleinket tiszteljük és szeretjük, azt a z z a l kell megmutatnunk:

hogy őket meg nem szomorítjuk, (negative)

bajaikban segítjük őket (pozitíve: amit tehetünk, megteesszük)

és érettük imádkozunk. (« amit nem tehetünk: azt az Istentől kérjük.)

Vétkezik a szülők iránt való tisztelet és szeretet ellen:

(Poz.) gondolatlan: aki nekik rosszat kíván, őket szégyenli, vagy megveti,

szóval: hibáikat kibeszéli, irántuk durva és dacos, velük felesel,

cselekedettel: bántalmazza őket.

(Neg.) Jónak elmulasztásával: nekik szót nem fogad, bajaikban nem segíti őket.

Isten azon gyermekeknek, kik szüleiket tisztelik:

áldást és boldogságot ígért.

Azokra a gyermekekre, akik szüleiket nem tisztelik:

az emberek előtt szégyen és gyalázat,

Istentől pedig büntetés vár a földön és a más világon.

Szüleinken kívül még egyházi és világi elüljáróinknak kell engedelmeskednünk.

V. Az V. parancsolatban arról van szó: hogy ne ölünk, ne gyilkoljunk.

(Ezt így jegyzem meg: a római számot betűnek veszem: V: ne verekedjél,

mert abból származik a gyilkosság.

Vagy: öt: mindenkibe beleköt.

Vagy: öt-ben is, öt-ben is öt betű vagyon.)

Isten V. parancsa ellen az vétkezik: aki felebarátjának vagy önmagának

testi vagy lelki életében kárt tesz.

Felebarátja testi életében az tesz kárt: aki életét elveszi,

vagy megrövidíti úgy, hogy egészségét megrontja vagy durván bánik vele.

Felebarátja lelki életében az tesz kárt:

aki őt megbotránkoztatja, vagyis bűnre vezeti.

VI. A VI. parancsolatban: paráznság-ról, szemérmertlenségről van szó.

(Ezt így jegyzem meg: A római számból betűt csinállok: VI: vi.

A vi-ből egy szót: vízőzön. VIzőzön lett a paráznság miatt.)

Isten VI. parancsolata ellen az vétkezik: aki bűnös akarattal

gondol, beszél, vagy cselekszik szemérmertlen dolgokat.

A szemérmertlenség bűneitől azért kell különösen óvakodni:

mert azok nagyon utálatos és veszedelmes bűnök.

VII. A VII. parancsolatban: lopás-ról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: Tolvajkulcs (7) hét! ne bántsá a másét!

Vagy: A római számokból betűket csinállok és abból egy szót:

VII: V, n: Ven-ni ne vedd el a másét.)

Isten VII. parancsolata ellen az vétkezik, ki felebarátját igazságtalanul megkárosítja.

Felebarátját az károsítja meg igazságtalanul:

aki annak jószágát elveszi, vagy megrongálja.

Ha idegen jószág van nálunk: azt vissza kell adnunk,

a kárt pedig meg kell térítenünk, amint csak lehet,

mert különben nem kapunk Istentől kegyelmet.

VIII. A VIII. parancsolatban általában: hazugság-ról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: A 8: szemüveghez hasonlít, szembenézni nem mer, aki hazudik.

Vagy: a római számokból betűket csinállok és azokból szót:

VIII: V, m: Valld meg az igazat, vagyis ne hazudjál.)

Isten VIII. parancsolata ellen az vétkezik általában: aki hazudik,

különösen pedig: aki felebarátja becsületében kárt tesz.

Hazugsággal az vétkezik: ki nem mond igazat, hogy mást tévedésbe ejtsen.

IX—X. Az utolsó két parancsolatban: kívánság-ról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: Ha az X-et vízszintesen 2 részre bontom:

főnt lesz V, lent A. V van tehát az Án. A rejtvényben ezt így olvasom: V-án: ván.

Az elejét kiegészítem: lesz belőle: ki-ván.)

A IX. parancsolatban: szemérmertlen kívánságról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: kilenc (9): hatosra (6) billen.

Ha nem kerüljük a szemérmertlen kívánságot: beleesünk a cselekedetbe.)

A X. parancsolatban: a kapzsi kívánságokról van szó.

(Ezt így jegyzem meg: a tíz olyan mint a tűz: telhetetlen.

Vagy: Tíz ujjával kap utána a kapzsi. Adni nem akar egy ujjával sem.)

Isten az utolsó két parancsolattal tiltja a szemérmertlen és kapzsi kívánságokat.

Az ANYASZENTEGYHÁZ 5 parancsolata.

1. 2. Az Anyaszentegyház 1. és 2. parancsolatában az ü n n e p e k megszenteléséről van szó.

(Ezt így jegyzem meg:

1 + 2 = 3 (III.) Ugyanaz van benne, mint Isten III. parancsolatában.

Csakhogy itt vasárnapról van szó, ott meg ünnepekről.)

Az Anyaszentegyház ünnepei: 2-félék: az Úr ünnepei és a szentek ünnepei.

a szentek ünnepei ismét kétfélék: a bold. Szűz Mária és a többi szentek ünnepei.

Az Anyaszentegyház ünnepeit úgy kell megszentelnünk, mint a vasárnapot.

Ünnepnap, úgy mint vasárnap, 7 éves korától fogva minden keresztény embernek szentmisét kell hallgatnia, ha csak súlyos ok föl nem menti őt.

Az Anyaszentegyház második parancsolata ellen vétkezik:

1. aki az egész szentmisét vagy annak valamely főbb részét saját hibájából elmulasztja ;
2. aki a szentmise alatt készakarva figyelmetlen, vagy illetlenül viseli magát.

Súlyos ok például azokat menti föl a szentmise hallgatása alól,

akik b e t e g s é g miatt nem mehetnek a templomba, akik beteget á p o l n a k,

akiket más halaszthatatlan kötelesség tart vissza,

vagy, akik nagyon távol laknak a templomtól.

3. Az Anyaszentegyház 3. parancsolatában a b ö j t-ről van szó.

(Ezt így jegyzem meg:

Ha a 3 számjegy baloldali felső s alsó részét összekapcsolom, B betűt nyerek: Böjt.)

1. pénteken egész éven át,
2. nagyböjt első és utolsó napján, tehát hamvazószerdán és nagyszombaton,
3. az Úrnak még 2 legnagyobb ünnepe előtt, úgymint karácsony és pünkösd előtt, végül a boldogságos Szűz Mária legnagyobb ünnepe előtt: NBA. előtt. Mindenszentek előtt ehetünk húst.

(Ezt így jegyzem meg:

A pénteken kívül annyiszor nem eszünk húst, ahány ujjunk van egy kezünkön:

A hüvelykujj jelentse a nagyböjt első napját: a hamvazószerdát az is h-val kezdődik,

a kis ujj jelentse a nagyböjt utolsó napját: a nagyszombatot,

fél akkora mint a többi: ez is eszünkbe juttatja:

hogy nagyszombaton csak délig tart a böjt.

Ezenkívül: az Úrnak még 2 legnagyobb ünnepe előtt: karácsony és pünkösd előtt,

végül a Boldogságos Szűz Mária legnagyobb ünnepe előtt: NBA. előtt.)

A húseledeltől való megtartóztatás napjain is szabad húsfélét enniök:

1. azoknak, akik a 7. évet még be nem töltötték,
2. a betegeknek,
3. azoknak, akik böjti eledelt nem kaphatnak,
4. azoknak, akik fölmentést kaptak.

(vagy) akik f ö l m e n t é s t kaptak.

Fölmentésük van a többi közt:

1. akik a 7. évet még be nem töltötték,
2. akik már betöltötték ugyan, de betegek, vagy böjti eledelt nem kaphatnak.

4. Az Anyaszentegyház 4. parancsolatában arról van szó, hogy évenként legalább egyszer gyónjunk.

(Ezt így jegyzem meg:

Ha a n é g y szót visszafelé olvasom: gyén lesz belőle. A gyén-ből eszembe jut: gyón.)

Az Anyaszentegyház nagyon óhajtja, hogy évenként mennél többször gyónjunk és áldozzunk.

5. Az 5. parancsolatban arról van szó, hogy némelykor ne mulassunk zajosan.

(Ezt így jegyzem meg: Ha a kis könyvben 5-öst kapsz, lesz majd otthon ne mulass!)

A tiltott idők karácsony és husvét előtt vannak.

Karácsony előtt ádvent első vasárnapjától,

husvét előtt hamvazószerdától.

TÖRVÉNY-SZEGÉS. BŰN.

*A parancsolatokat: törvényeknek is nevezzük.
Aki a parancsolatokat nem tartja meg:
az törvénszegést, vagyis bűn-t követ el.*

217. Bűnt az követ el:
aki tudva és akarva
nem engedelmeskedik Isten parancsának.
219. Nem minden bűn egyformán súlyos.
Vannak nagy, vagyis halálos bűnök,
és vannak kisebb, vagyis boesánatos bűnök.
220. Halálos bűnt az követ el,
aki fontos dologban
tudva és akarva
nem engedelmeskedik Isten parancsolatának.
223. Boesánatos bűnt az követ el,
aki kisebb dologban vagy nem egészen akarva
nem engedelmeskedik Isten parancsának.

TÖRVÉNY-TARTÁS. JÓCSELEKEDET.

*Aki megtartja a parancsolatokat:
az jócselekedetet végez.*

234. Azonfelül, hogy a bűntől őrizzük,
még jót is kell cselekednünk,
és arra kell törekednünk,
hogy mindig jobbak és tökéletesebbek legyünk.
- Az Úr Jézus mondja:
«Minden fát, mely jó gyümölcsöt nem terem,
kivágnak és tűzre vetnek.»
A jócselekedetekhez tartoznak az isteni erények is.
240. Az isteni erények: a hit, remény, és szeretet.
241. Az isteni erényeket
eképpen indíthatjuk fel magunkban:
«Istenem, hiszek tebenned,
mert örökké igazmondó vagy.
Istenem, remélek tebenned,
mert végtelenül hű és irgalmas vagy.
Istenem, minden fölött szeretlek téged,
mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy.»

TÖRVÉNY-SZÉK.

*Aki bűnt követ el, előbb-utóbb a törvénszék elé kerül, ahol elítélik.
Ha előbb nem, halála után egész bizonyosan.
A halál után jön az ítélet.*

*Az ítélet kétféle lesz: első és utolsó ítélet.
Az első ítélet halálunk után, tehát életünk végén lesz;
az utolsó ítélet a világ végén.*

1. 123. Ha meghaltunk, Isten azonnal megítéli lelkünket.
124. A halál után következő ítéletet: külön ítéletnek nevezzük.
125. A külön ítélet után a lélek:
vagy a mennyországba, vagy a tisztítóhelyre, vagy a pokolba jut, mitől Isten őrizzen.
126. A mennyországba a jók jutnak,
akik egészen bűn nélkül vannak és büntetést nem érdemelnek.
127. Isten a jókat a mennyországban örök boldogsággal jutalmazza:
színről-színre látják az Istent.
128. A tisztítóhelyre azok jutnak,
akik boesánatos bűnben halnak meg és akik még ideig tartó büntetést érdemelnek.
129. A lélek addig marad a tisztítóhelyen,
míg bűneitől meg nem tisztult és míg büntetését ki nem állotta.
130. A pokolba a gonoszok jutnak,
akik halálos bűnnel halnak meg.
131. Isten a gonoszokat a pokolban örökké tartó kínnal bünteti meg:
ők sohasem láthatják az Istent és örök tűzben szenvednek.
2. 81. Jézus ismét a világ végén jön el.
82. Jézus azért jön el a világ végén, hogy minden embert megítéljen.
83. A világ végén bekövetkező ítéletet utolsó vagy világ-ítéletnek nevezzük.
Az utolsó ítélet előtt mindnyájan feltámadunk.
84. Jézus az utolsó ítéleten így fog a jókhoz szólani:
«Jöjjetek, Atyám áldottjai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot.»
85. Jézus a gonoszoknak azt fogja mondani:
«Távozzatok tőlem, átkozottak az örök tűzre!»
86. Az utolsó ítélet után a jók a mennyországba jutnak,
a gonoszok a pokolba, mitől Isten őrizzen.

*(Jegyzet. Az utolsó ítélet a vázlatokban kétszer is szerepel:
először a Megváltó vázlatcsoportján activ értelemben, itt pedig passive.
A feltámadás pedig az időrend kedvéért került ide is, oda is.)*

KEGYELEM-ESZKÖZÖK.

A) Az Isten KEGYELEME.

244. Hogy üdvözülhessünk,
ahhoz leginkább Isten malasztja, másszóval kegyelme szükséges.
245. Az Isten malasztja kétféle: segítő és megszentelő malaszt.

1. Segítő malaszt.

246. Isten a segítő malaszt által:
felvilágosít és megerősít minket lelkünkben,
hogy az üdvösségre szükséges jót megismerhessük és megtehessük,
a bűnt pedig elkerülhessük.

2. Megszentelő malaszt.

248. Isten a megszentelő malaszt által:
meg-szent-eli lelkünket, vagyis szentekké tesz bennünket,
gyermekéivé fogad és a mennyország örököséivé tesz minket.
- A megszentelő kegyelmet akkor kaptuk meg először,
amikor megkereszteltek minket.
249. A megszentelő malaszt addig marad az ember lelkében,
míg halálos bűnt nem követ el.

B) A kegyelem-eszközök.

250. Az Isten malasztját leginkább:
a szentségekkel, a szentelményekkel és az imádsággal
szerezhetjük meg.

Szentelmények.

Szentelmény például: a szenteltvíz, rózsafüzér s a többi.

Ima. (Általában.)

351. Amikor imádkozunk, akkor Istennel beszélünk.
355. Imádkoznunk leginkább akkor kell,
amikor kísértésben vagy más veszedelemben vagyunk;
üdvös: ha reggel és este imádkozunk, sőt napközben is fontosabb dolgaink előtt.
A jó katolikus ember evés előtt és evés után
sem mulasztja el az imádságot.
356. Mindenkiért imádkozzunk:
barátainkért és ellenségeinkért, — az élőkért és holtakért,
különösen: szüleinkért, testvéreinkért, rokonainkért,
jótévőinkért, egyházi és világi elöljáróinkért.
357. Az imádságot keresztvetéssel kezdjük és végezzük.

Ima. (Különösen.)

358. A legszentebb imádság az Úr imádsága, vagyis a Miatyánk.
Maga Jézus tanította.
360. Mi katolikusok a Miatyánk után rendszeren az «Üdvözlégy Máriát»,
vagyis az angyali üdvözlét szoktuk imádkozni.
362. A hajnali, déli és esti harangszóra: az «Úrangyalát» imádkozzuk.

SZENTSÉGEK.

(Ez itt: oltár akar lenni.)

Itt van: az oltárszekrény, jobbról-balról: a gyertyatartók. (Mutatom.)

Itt van: az oltár asztallapja és előlapja. (Mutatom.)

Itt lent pedig: az oltár három lépcsője. (Mutatom.)

Mit akar ez jelenteni?)

(Képmagyarázat csak a hitoktató részére.)

Az ó-szövetségben a templomban hétágú gyertyatartó, jobban mondva hétágú mécses volt.

A szentatyák szerint ez a hétágú mécses:

előképe volt az új-szövetség hét szentségének.

Azért a hét szentséget is hét láng alakjában ábrázolom:

azzal a különbséggel, hogy a többi szentség lángja: oltáron álló gyertyaláng,

míg az Oltáriszentség lángja (nagyon stílszerűen): az örök mécs.

Hogy az Oltáriszentség a középső helyet foglalhassa el,

mely mellán megilleti,

és amelyre szüksége van, hogy az egész oltárt igénybe vehesse,

azért a szentségeket két csoportba osztottam.

Az egyik csoport nem mindenkinek való, a másik mindenkinek szól.

Az első csoportba tartozó két szentséget a két szélső gyertya és tartója jelzi.

E kettő közt foglal helyet a többi szentség sorban egymásután. Így ni:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. (Mutatom.)

A gyertyákon piros keretben az Úr Jézus rendelése foglal helyet.

Az Oltáriszentségnél a piros keret:

a szentségházon, az oltár asztalán és az oltár előlapja alsó részén olvasható.

Az Úr Jézus rendelése alatt van az illusztráció.

Ezalatt a kiszolgáltató: ki? és hogyan szolgáltatja ki?

Ezalatt a felvevő: ki? és hogyan veszi fel?

Ezalatt mellékszemélyek: keresztapa, -anya; bérmapa, -anya; tanuk.

Ezután jönnek a különleges kegyelmek.

(Az Oltáriszentségnél némi eltérés van az elrendezést illetőleg.)

Végül: jegyzetek.

A bűnbánat szentségénél ez olvasható: Lásd a Bűnbánat vázlatcsoportját.

A bűnbánat szentségénél ugyanis annyi mondanivaló van, hogy az nem fér rá mind a gyertyára.

Azért a gyertyán csak a legáltalánosabb elmélet van.

A gyakorlati részletek külön vázlatcsoporton vannak,

még pedig gyóntatószék alakjában.

A gyóntatószék felső részén szó van a lelkiismeretvizsgálatról, (Fej)

ha van lelkitükrünk:

ezalatt: ha nincsen lelkitükrünk.

Az alsó részen szó van a bánatról és erősfogadásról. (Szív)

A gyónás a két térdeplőre került, mert ott gyónunk.

Függelék gyanánt rajta van az elégtétel ikertestvérének, a bűcsúnak vázlata is.

Az Oltáriszentség általában és különösen, amint köztünk van, a szentségházra került.

Amint pedig értünk van, amiért mint áldozat létesül,

az oltár asztalán és előlapján foglal helyet.

Amint pedig lelkünk eledele, tehát bennünk lesz, a három oltárlépcsőn tárgyalom.

Ott olvasható: mit kell tennünk áldozás előtt, alatta és utána.

Mert ott szoktunk térdelni, mikor áldozunk.

A gyertyalángok felett látható: K. B. — O. — B. K. azt jelenti:

Az Oltáriszentségtől jobbra is balra is B-vel kezdődő szentség van.

az Oltáriszentségtől a 2. helyen jobbra is balra is K-val kezdődő szentség van.

A memoria elősegítésére szolgál.

(Két (BK) békeangyal, két (KB) kerubim imádja az Oltáriszentséget.)

ELSŐ és időre UTOLSÓ szentség.

KERESZTSÉG.

260. Rendszerint csak fölszentelt pap keresztelhet,

de ha sürgősen szükséges, akkor akárki keresztelhet.

261. Kereszteléskor vizet kell a megkeresztelendőnek fejére önteni,

és aközben e szavakat kell mondani:

«... én megkeresztellek téged az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.»

UTOLSÓ KENET.

337. Az utolsó kenetet a beteg, ha csak lehet, akkor vegye fel, amikor még eszméletén van.

338. A betegnek az utolsó kenet fölvetelére úgy kell előkészülnie,

1. hogy meggyónik,

vagy ha nem gyónhatik, legalább megbánja bűneit.

2. felindítja magában a hitet, reményt és szeretetet,

és Isten akaratában teljesen megnyugszik.

A BŰNBÁNAT SZENTSÉGE.

MIVOLTA :

299. A bűnbánat szentsége az a szentség :
amelyben a pap Isten helyett megboesátja
a keresztség után elkövetett bűnöket.

RENDELÉSE :

300. Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét akkor rendelte :
mikor az apostolokra lehelt és így szólt :
«Vegyétek a Szentlelket.
Akiknek megboesátjátok bűneiket,
megboesáttatnak nekik ;
és akiknek megtartjátok,
meg vannak tartva. (Ján. 20, 22—23.)
Ezt Jézus Krisztus mondotta.
Apostolainak mondotta :
de ez természetesen utódjaiknak is szól,
mert mindig lesznek, kik bűnboesánatra szorulnak.

KISZOLGÁLTATÓJA :

300. A bűnök megboesátására vagy megtartására adott hatalom
az apostolokról: utódaikra :
a püspökökre és áldozópapokra szállott át.
Ezek akkor boesátják meg a bűnöket,
mikor a bűnöst a bűnbánat szentségében feloldozzák.

FÖLVEVŐJE :

302—303. Hogy a bűnbánat szentségét méltóan vegyem föl :
1. a Szentlelket kell segítségül hívnom,
2. meg kell vizsgálnom lelkiismeretemet,
3. meg kell bánnom bűneimet
és erősen meg kell fogadnom, hogy többé nem vétkezem.
4. meg kell gyónnom,
5. föl kell tennem magamban, hogy a föladott elégtételt elvégzem.

A sorrend a bűnbánat szentségének fölvételénél (röviden : gyónásnál)
ugyanaz, mint a keresztvetésnél :

Keresztvetés. Gyónás.

1. összetett kéz :	ima	:	a Szentlélek segítségül hívása,
2. homlok	:	ész	: a lelkiismeret megvizsgálása,
3. szív	:	bánat	: a bánat és erősfogadás,
4. ajak alatt	:	vallomás	: a gyónás,
5. összetett kéz :	ima	:	hála és elégtétel.

A LELKIISMERET-VIZSGÁLAT.

IMA.

303. Mindenekelőtt imádkozom.

Az imában a Szentlélek segítségét kérem.

Kérem : segítse eszemet, segítse szívemet és segítse ajkamat.

Segítse eszemet, hogy bűneim eszembe jussanak.

Segítse szívemet, hogy bűneimet meghánhassam.

Segítse ajkamat, hogy bűneimet őszintén megvalljam.

GONDOLKODÁS.

304. Ima után kereszttet vetek

s most arról gondolkozom, milyen bűnöket követtem el.

Ezt másképp úgy mondom, hogy megvizsgálom a lelkiismeretemet.

LELKITÜKÖR.

305. Hogy bűneim eszembe jussanak, nem össze-vissza gondolkozom,
hanem valamiféle rendet tartok.

A legjobb azonban, mert a legbiztosabb az,

ha a tízparanesolat és az ötparanesolat
sorrendjében vizsgálom meg lelkiismeretemet.

Ezen sorrendben találok a bűnöket az úgynevezett lelkítükörben.

Ha ezt átolvasom : látom a lelkemet : tiszta-e, vagy piszkos.

Mint az arcot a tükörben.

Azért hívják : lelkítükörnek.

BŰN.

A lelkítükört úgy használom, hogy bűnről-bűnre átolvasom.

Minden bűn után kissé megállok,

és gondolkodom : elkövettem-e vagy nem.

Ha nem követtem el azt a bűnt, ott hagyom és tovább megyek.

Ha elkövettem, megjegyzem magamnak,
esetleg leírom.

SZÁM.

306. Ha tudtam, mikor elkövettem, hogy az halálos bűn,

akkor arról is gondolkozom : hányszor követtem el.

Ha biztos számot tudok, úgy mondom majd.

Ha nem tudom bizonyosan : hányszor követtem el,

komolyan iparkodom összeszámlálni : körülbelül hányszor követtem el.

Esetleg : bizonyos időn belül hetenkint vagy havonkint
körülbelül hányszor.

Ha esetleg elhibázom : nem baj.

Jobban nem mondhatom, mint ahogy tudom.

KÖRÜLMÉNY.

Ha loptam volna, azt is meg kell jegyeznem :

sokat loptam-e, vagy csak keveset.

És ha sokat loptam, arról is kell gondolkodnom :

mekkora nagyobb összegeket loptam.

Vagy ha kárt okoztam volna valakinek akaratlan,

azt is meg kell jegyeznem : nagy volt-e a kár, vagy csak kicsi.

Ha valaki templomból lopna,

nem egyszerűen bűn az, hanem szentségtörés is.

A lelkiismeret megvizsgálását megkönnyítem magamnak.

ha mindennap este megvizsgálom a lelkiismeretemet

és ha gyakrabban gyódom.

BÁNAT.

MIVOLTA :

307. Bánatom akkor van, ha lelkemnek fáj, hogy vétkeztem,
és ha utálok azt, amit elkövettem.

TÁRGYA :

308. Okvetlenül meg kell bánni minden elkövetett halálos bűnt,
de nagyon jó, ha a boesánatos bűneimet is megbánom.
Akinek halálos bűne ninesen,
annak legalább egy boesánatos bűnét meg kell bánnia.

IDEJE :

309. Bűneimet a szentgyónás előtt,
vagy legalább a feloldozás előtt kell megbánnom.

INDÍTÓ OKA :

- Bűneimet Isten miatt kell bánnom
akár szeretetből, akár félelemből.
Ha szeretetből bánom bűneimet: tökéletes a bánatom,
ha félelemből bánom: kevésbé tökéletes a bánatom.

BÁNATINDÍTÁS.

A bánatnál legfontosabb az, hogy a lélekben legyen meg.

A bánat: Isten kegyelme.

Tehát imádkoznom (!!!) kell érte.

Azután elmélkedem.

Miről elmélkedjem, arra a keresztt figyelmeztet. 1

Elmegyek gondolatban oda, ahová a keresztnégy szára mutat: 3—4

A keresztnégy gerendából áll. 2

Az egyik függőleges (felülről lefelé: 1—2),

a másik vízszintes (balról jobbra: 3—4).

A függőleges jelezze a helyet,

a vízszintes az időt.

A függőleges gerenda felső ága (1) fölfelé mutat:

a mennyországot elvesztettem,

vagy legalább is elodáztam,

alsó ága (2) lefelé mutat:

a poklot, vagy legalább a tisztítóhelyet megérdemeltem.

A vízszintes gerenda egyik karja (3):

a múlt időre mutat vissza: Krisztus halálára,

a másik része (4):

a jövőbe mutat előre: az én halálomra.

ERŐSFOGADÁS.

MIVOLTA :

314. Erősfogadásom akkor van,
ha komolyan elhatározom, hogy többé nem vétkezem
az okozott kárt jóvá teszem.

TÁRGYA :

315. «Többé nem vétkezem», ez nem azt jelenti, hogy többé semmiféle bűnt el nem követek,
hanem azt, hogy legalább is halálos bűnt el nem követek.

SZAVAI :

316. A bánatot és erősfogadást e szavakkal indíthatjuk fel magunkban:
«O, Istenem, teljes szívemből bánom minden bűnömet,
mert azokkal téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet megbántottalak.
Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem
és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm».

GYÓNÁS.

MIVOLTA.

317. Amikor gyóonom, akkor türelemesen megvallom bűneimet a lelkiatya előtt,
hogy azoktól feloldozzon.

KELLÉKEI.

319. Bűneimet őszintén és érthetően kell meggyónnom.
Őszintén gyónom: ha nem hazudom a gyónásban.
Érthetően gyónom: ha a bűnt nevén nevezem.
Nem használok általános kifejezéseket.
Pl. nem mondom: Rosszat tettem.
Nem mondom: Vétkeztem Isten tízparancsolata ellen.
Nem mondom: Nem szerettem Istent.

TÁRGYA.

318. Okvetlenül meg kell gyónnom halálos bűneimet, melyekre emlékszem.
A számot a halálos bűnöknél kell megmondanom.
Másnak a nevét el kell hallgatni.
Boesánatos bűneimet nem vagyok köteles meggyónni,
de nagyon tanácsos azokat is meggyónnom, mert így azoktól is megszabadulok.
Vannak még úgynevezett kétes bűnök.
Ezek azok, melyekről nem tudjuk bizonyosan,
hogy halálosan vétkeztünk-e velük, vagy csak boesánatosképpen.
Ezeket sem kell okvetlenül meggyónnom,
de tanácsos: nyugodtabb lesz a lelkem utána.
Pl. ha nem tudom bizonyosan: beleegyeztem-e a szemérmetlen kívánságba, vagy nem,
így mondhatom: Volt szemérmetlen kívánságom,
de nem tudom bizonyosan: beleegyeztem-e, vagy nem.
320. Aki a szentgyónásban saját hibáján kívül
elfelejtett valami fontos dolgot megmondani,
annak a következő gyónásban kell azt megmondania.
Fontos dolog a szentgyónásban: a halálos bűn és annak száma.
321. Aki a szentgyónásban szándékosan hallgatott el halálos bűnt,
annak a következő szentgyónásban meg kell azt mondania,
és előbbi gyónását egészen meg kell ismételnie.

KÜLSŐ TEENDŐK.

- Áttérek most a szentgyónásban a külső teendőkre.
324. A szentgyónást úgy kezdem meg,
hogy térdelve keresztet vetek magamra és mondom:
«Gyónom a mindenható Istennek és Isten helyett neked, lelkiatyám,
hogy kiskoromtól (utolsó gyónásomtól) fogva ezeket a bűnöket követtem el.»
325. Miután bűneimet meggyóntam, ezt kell mondanom:
«Teljes szívemből bánom minden bűnömet,
mert azokkal a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent meghántottam:
erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem
és a bűnrevezető alkalmakat elkerülöm.
Kérek üdvös elégtételt és feloldozást.»
326. A lelkiatya a szentgyónás végén alkalmas intés után
elégtételt ad fel a gyónónak,
azután feloldozza bűneitől.
A lelkiatya imádságot,
vagy más jó cselekedetet ad fel nekünk elégtétel gyanánt.
A feloldozáskor a pap keresztet vet a gyónó felé
és e szavakat mondja:
«Feloldozlak bűneidről az Atyának és Fiúnak és Szentlélek nevében. Amen.»
A gyónó a feloldozáskor keresztet vet magára
és akkor távozik el, amikor a lelkiatya jellel vagy szóval elboesátja.
327. A szentgyónás után:
1. hálát kell adnunk Istennek, hogy bűneinket megboesátotta;
2. el kell végeznünk a lelkiatyától feladott elégtételt.

OLTÁRISZENTSÉG.

FIGYELMEZTETŐJE:

A templomban az oltárnál lámpa ötlik szemünkbe.
Ez a lámpa folyton-folyvást, éjjel-nappal ég, azért: ÖRÖK-lámpának nevezik.
Az öröklámpa jelzi, hogy jelen van itt a templomban az Úr Jézus Krisztus.
(Lássuk: hol? Jerünk mindinkább közelebb!)

TRÓNUSA:

Jelen van pedig az oltárszekrény-ben.
Az oltárszekrényben két szent-edény szokott lenni:
az egyik: az áldoztató-kehely, a másik: a szentségtartó.
A szentségtartó az a szent edény,
melyet néha kivesznek és az oltárszekrény tetejére állítanak.
A szentségtartót máskép: szentség-mutató-nak is nevezik,
mert mutatja a Szentséget.
A Szentség ablakocskán keresztül látható.

MIVOLTA:

külső látszatra:
Hófehér színű kerek ostyaalaknak látszik.
Ez az ostyaalak: a Szentség.
Igy eljutunk oda:
mi az Oltáriszentség külsőleg: ahogy szemünk látja.
Nézzük most:
mi az Oltáriszentség belsőleg: ahogy szent hitünk tanítja.
belső lényegre:
270. Az Oltáriszentség az Úr Jézus Krisztusnak valóságos szent teste és vére
a kenyér és a bor külső színe alatt.

RENDELÉSE:

ideje:
271. Krisztus Urunk az Oltáriszentséget kinszenvedése és halála előtt rendelte:
az utolsó vacsorán.
módja:
272. Krisztus Urunk kezébe vette a kenyeret,
megáldotta, megszegte, átadta tanítványainak
és mondotta: «Vegyétek és egyétek, ez az én testem.»
Azután kezébe vette a kelyhet a borral,
megáldotta, odaadta tanítványainak
és mondotta: «Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem.»
«Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.»
273. Krisztus Urunk e szavakkal: «Ez az én testem, ez az én vérem»:
a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtatta át.
274. E szavakkal: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre»:
Krisztus Urunk arra adott az apostoloknak hatalmat és parancsot,
hogy a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé változtassák át.

LÉTESITÉSE:

személye:
275. Az a hatalom:
hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé,
az apostolokról a püspökökre és az áldozópapokra szállott át.
ideje:
276. A püspökök és az áldozópapok a szentmisében
változtatják át a kenyeret és a bort Krisztus Urunk szent testévé és vérévé,
mikor Jézus e szavait mondják: «Ez az én testem, ez az én vérem».
A szentmisének azt a részét, amikor a pap a kenyeret és a bort átváltoztatja:
átváltozás-nak nevezzük.

TISZTELETE:

278. Az Oltáriszentségben az Úr Jézus Krisztus van jelen. Azért:
279. Az Oltáriszentség előtt térdre kell borulnunk
és az Úr Jézust imádnunk.
(Térdhajtásnál ne csak bicegjünk egyet a lábunkkal, mint a gyöngye öregek,
hanem térdünk a földet érje.
És ne rántsuk fel hirtelen térdünket, mintha tüzes volna a föld,
hanem kis ideig a földön nyugtatjuk.)

SZENTMISE.

1. MIVOLTA.

292. A legszentebb áldozatot az Úr Jézus mutatta be,
amikor a keresztfán önnönmagát áldozta fel érettünk.
293. Az Úr Jézus a szentmiseáldozatban újítja meg a keresztdozatot.
296. Krisztus Urunk a szentmiseáldozatot az utolsó vacsorán rendelte,
mikor így szólt: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre».
- A keresztdozat és a szentmiseáldozat abban *egyeznek*,
hogy itt is meg ott is a Jézus áldozza fel magát.
295. A szentmise abban *különbözik* a keresztdozattól,
hogy Jézus a keresztfán vérontással áldozta fel magát,
a szentmisében pedig vérontás nélkül áldozza fel magát.
294. A szentmise az újszövetség áldozata, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus
a kenyér és bor külső színe alatt mennyei Atyjának feláldozza magát.

2. FŐRÉSZEI.

Csöndes szentmise áldoztatás nélkül körülbelül fél óráig tart.

Ezen idő alatt nem figyelhetünk mindig az oltárra,

mert vagy énekelünk, vagy imádkozunk, vagy akaratlanul is elszórakozunk.

De nem is szükséges mindig oda figyelniünk. Elég, ha a főrészekre figyelünk.

298. A szentmise három főrésze van: **1. a felajánlás, 2. az átváltozás, 3. az áldozás.**

Lássuk: mit csinál a főrészeknél a ministráns, mit csinál a pap és mit kell nekem csinálnom.

A ministráns négy ízben esőnget.

Mikor első ízben esőnget, akkor van felajánlás.

Mikor másodízben esőnget, akkor van Szanktus. Ez nem főrész,

csak arra figyelmeztet bennünket, hogy nemsokára jön a szentmise legszentebb része: az átváltozás.

Mikor harmadízben esőnget, akkor van átváltozás,

másszóval Úrfelmutatás.

Mikor negyedízben esőnget, akkor van áldozás.

A miséző pap azt teszi, amit a szó mond.

Felajánláskor felajánlja a kenyeret és a bort Istennek. Kéri, fogadja szívesen.

Átváltozáskor átváltoztatja a kenyeret és a bort Jézus szent testévé és vérévé,
aztán felmutatja, azért nevezzük ezt a részt Úrfelmutatásnak.

Áldozáskor először megáldozik ő maga, azután megáldoztatja azokat, kik áldozni kívánnak.

Szanktuszkor a pap imát mond, mely Szanktus szóval kezdődik,
ami magyarul annyi mint: Szent.

Végül én mit csinállok?

Mit teszek és mit mondok? Mit teszek térdemmel és mit mondok ajkammal?

Felajánláskor nem kell letérdelnem. Szanktuszkor nem kell letérdelnem.

De igenis le kell ~~térdelem~~ átváltozáskor és áldozáskor.

Akinek nem esik neheze, az az átváltozástól az áldozás végéig térdelve maradjon,
beleértve a nép áldozását is.

Mit mondok? **Felajánláskor** azt mondom, vagy legalább gondolom:

Én is felajánlom a szentmisét valami jó szándékra.

Az átváltozáskor imádom az Oltáriszentségben jelenlévő Üdvözítőt.

Szememet először a szent ostyára, majd a szent vére irányítva
mindkétszer mondom Szent Tamás apostollal: «Én Uram és én Istenem!»

Ez a legrövidebb és legvelősebb imádás. 100 napi bűnes jár vele.

Az áldozáskor legalább lelki áldozást végzek,

vagyis forrón magamhoz kívánom venni az Úr Jézust az Oltáriszentségben.

Azért mellemet verve 3-szor mondom: «Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem».

A szentmise főrészei előtt előkészítő részek vannak.

Legfontosabb közöttük a lépesőima és az Evangélium.

A **lépesőima** alatt a pap mellét verve felindítja magában a tökéletes bánatot.

Ekkor mi is felindítjuk magunkban a szeretetből való bánatot,
hogy egészen tiszta lélekkel vehessünk részt a szentmisén.

Evangélium akkor van, mikor a pap az oltárnak bal kezünk felé eső részére megy át.

Ekkor felállunk és hármás kiskeresztet vetünk magunkra.

Homlokunkra, ajkunkra és szívünkre.

A főrészek után **befejező** részek következnek.

Ezek közt van rendszeren az **áldás** is. Az áldást térdénállva illik fogadnunk.

Ezt követi az **utolsó Evangélium**.

Ha van a templomban Oltáriszentség, bemenetkor is kimenetkor is térdet hajtunk.

Bemenetkor köszöntjük az Úr Jézust, kimenetkor pedig elbúcsúzunk tőle.

JÉZUS A SZENTÁLDOZÁSKOR: LELKÜNK TÁPLÁLÉKA.

c) (Jézus bennünk.)

MIVOLTA:

280. A szentáldozáskor az Úr Jézus szent testét és véréát vesszük magunkhoz, hogy vele tápláljuk lelkünket.

ELŐTTE:

285. A szentáldozásra kétféle készüllet szükséges: lelki és testi készüllet.

A lelki készüllet: távolabbi és közelebbi.

A távolabbi lelki készüllet a szentáldozásra abban áll:

hogy a halálos bűnöktől megtisztítom lelkemet a szentgyónásban,
a bocsánatos bűnöket pedig legalább megbánom.

286. A közelebbi készüllet abban áll,

hogy közvetlenül a szentáldozás előtt elmondom az előkészítő imákat.

A szentáldozás előtt az előkészítő imádságokhoz tartozik,
hogy elmélkedem.

Meggondolom: 1. KI jön hozzám? (Ekkor felindítom magamban a hitet.)

2. KIHEZ jön Jézus? (Felindítom a bánatot és erősfogadást.)

3. MÉRT jön Jézus? (Felindítom a vágyódást.)

A testi készüllet a szentáldozásra abban áll, hogy éhgyomorral maradok,
vagyis hogy éjféltől kezdve a szentáldozásig semmit sem eszem és semmit sem iszom.

A szájamat kimoshatom. Ha a vizet kiköptem, utána a nedves nyálát lenyelhetném.

A szentáldozás előtt csak a súlyos betegeknek nem kell éhgyomorral lenniük.

Aki feledékenységből evett vagy ivott, habár csak keveset is,
aznap már nem járulhat a szentáldozáshoz.

287. A szentáldozáshoz, amennyire lehet, tisztességes öltözetben illik járulni.

ALATTA:

288. Mikor a pap a szentáldozás előtt felmutatja az Oltáriszentséget,
letérdelek, háromszor mellemet verem és mondom:

«Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem.»

Mielőtt a szentáldozás helyére érek, térdet hajtok az Oltáriszentség előtt.

Mikor a pap az Oltáriszentséget nyújtja,

könyvet, vagy kendőt, vagy patinát kell magam elé tartanom,
fejemet fölemelnem, szememet lesütnöm, szájamat kinyitnom,
nyelvemet egy kevésbé alsó ajkamra kitennem,

és az Oltáriszentséget a legnagyobb tisztelettel kell magamhoz vennem.

A szentostyát ráadás nélkül illik lenyelnem,
és nem kell sokáig szájamban tartanom.

Ha a szentostya a szájpaddásra tapadna, nyelvemmel választom le.

289. Mikor az oltártól eltávozom, térdet hajtok az Oltáriszentség előtt,
és szemlesütve térek vissza helyemre.

284. Aki méltatlanul, vagyis tudva és akarva halálos bűnnel áldozik,
az szentségtörést követ el.

284. Bocsánatos bűnnel nem áldozunk méltatlanul,
de kevesebb kegyelemben részesülünk.

UTÁNA:

A szentáldozás után térdre borultam (!!!) foglalkozom az Úr Jézussal!!!
Ugy foglalkozom vele, hogy gondolok: a jelenre, multa és a jövőre.

A jelenre gondolva: imádom Jézust.

A multa gondolva: a jóért, amit Istentől vettem: hálát adok;
a rosszért pedig, mit én elkövettem, bocsánatot kérek.

A jövőre gondolva: kérem az Úr Jézust:

tartsa távol tőlem a rosszat (szerencsétlenséget, betegséget stb.),
különösen a bűnt,

és adja meg a jót, mire szükségem van,
különösen majd egykor a mennyországot.

És ezt ne csak nekem, hanem mindenkinek, kiért imádkozni tartozom.

290. A szentáldozás után nem szabad a templomból eltávoznom,
míg a szentáldozás után való imádságokat el nem végeztem.

Ha csak lehet, legalább egy negyed órát töltsék el ájtatos imádsággal.

ELLENŐRZŐ.

Iskola: ..... Ellenőr: .....

Év: ..... Hittoktató: .....

Aki a választól mondja el a tételt: 1-es osztályzatot kap a megfelelő rovatban.

Aki kívülről tudja: pros 1-est kap.

[illegible]

Külön lenyomatban kapható a szerzőnél. Ára: 3 fillér.

(A vázlatos módszer gyümölcse.)

HITTANI ÖNKÉNTES MINTACSAPAT.**TAGJAI:**

A Mintacsapatot azok alkotják,
 kik a Katekizmus anyagát összefüggő előadásban mondják el,
 és példás magaviseletet tanúsítanak. 1)
 Az elemi III. osztályosok: a vázlatról felelnek.
 Ennél magasabb osztályokban: kívülről csak a III. oszt. anyagát mondják;
 a többi: vagy a vázlatról vagy az Összképről,
 ahogy a hitoktatónak tetszik.

CÉLJA:

a jobb tehetségeket fokozottabb munkára
 és feddhetetlen magaviseletre serkenti.

NEVE:

Minta-csapat.
 Aki ugyanis összefüggőleg tudja a Katekizmust,
 tökéletesebben ismeri szent hitünket, mint aki csak kérdésre tud felelni. 2)
 Jámbor magaviselete mellett az ilyen mintául szolgálhat a többieknek.
 Önkéntes Mintacsapat.
 Erre ugyanis senkit sem kényszerítenek, csak buzdítanak.
 (Egy-es osztályzatot kap a hittanból mindenki, ki csak kérdésre felel is.
 De külön jutalommal nagyobb szorgalomra és eredményesebb magaviseletre
 ösztönözzük a tehetségebbeket.)
 Hittani Mintacsapat.
 Előreláthatólag más tárgyakból is mintacsapatokba tömörítik majd a jobb tanulókat,
 sőt általános mintacsapat fog megalakulni,
 ahová minden iskola legjobbjait sorozzák.
 Hittani önkéntes Mintacsapat.
 Nincs kizárva ugyanis, hogy lesz majd vállalkozó, ki mintacsapatot szervez azokból,
 kik a hittanból általában kitűnően felelnek, ha csak kérdésre is.
 Ez nem volna ajánlatos, mert csökkentené a Mintacsapat értékét; főleg is,
 mert ennek a tágabban mintacsapatnak színe-javát, díszét-virágát is azok alkotnák,
 kik többletet nyujtanának azzal, hogy önként összefüggőleg tanulják meg a Katekizmust.

JUTALMA:

érdemkereszt felírással: Mintacsapat. (Évszám.)

SZERVEZŐI:

Aki csak egyetlen-egy tagot is toboroz a Mintacsapatba,
 szervezőnek tekintetik, legyen az hitoktató vagy bárki más.

ALAKULÁSA:

A gyermekek kezdeményezésére 1931-ben alakult meg 6,
 majd 15 taggal.
 FEJLŐDÉSE: 1932-ben 300 tagot számlált.
 1933-ban 1000-en felül vettek részt a vizsgákon.
 1934-ben a 2000-et is túlhaladta a tagok száma.
 1935-ben a 3000-et megközelítik a csapatbeliek.

ESZKÖZE: A KATEKIZMUS VÁZLATAI a vázlatos módszer alapján.

A VALLÁSTAN-LECKE című füzet alapján is meg lehet tanulni,
 de nem olyan könnyen.
 Tisztán csak a Katekizmusból
 összefüggőleg megtanulni az anyagot: lehetetlen.
 Tízezer közül egynek sikerülne; annak is iszonyú fáradság árán.
 Előre le kell tehát inteni az erre vállalkozókat.

- 1) Aki bármely oknál fogva nem kap 1-es osztályzatot
 a hittanból vagy a magaviseletből,
 az magától értőddőleg nem lehet tagja a Mintacsapatnak, akárhogy is tudja az anyagot.
 A mintacsapatosnak minden tekintetben kifogástalannak kell lennie.

Hogy ép a Katekizmust veszi tárggyul a Mintacsapat, ez azért van,
 mert egyrészt az összes tárgyak közül a legfontosabb a Katekizmus,
 másrészt pedig a Katekizmus beemlézése a legnehezebb feladata a gyermekeknek.
 Ezt kell tehát megkönnyítenünk és így megkedveltetnünk.

Ez azonban nem zárja ki, senki sem tilthatja:
 hogy valaki más tárgyból alkosson mintacsapatot, pl. a Hitvédelemből.
 Az ilyen mintacsapatok is kérhetik:
 a Mintacsapatba való bekebelezésüket és jutalmazásukat.

- 2) A gyermek is, mikor elmécskéje nyiladozik:
 csak az összefüggésből kezdi érteni az elvont dolgokat.

Versenyláz uralkodik ma az egész világon.

Lábbal, kézzel, fejjel... minden lehető és lehetetlen módon versenyeznek az emberek.

Ott van a futballverseny, ott a teniszverseny, ott a birokverseny, ott a vívőverseny,
ott az úszóverseny, ott a tornaverseny, ott a futóverseny, ott a motorverseny,
ott a szépségverseny... és ki tudná elszámolni mind azt a sok versenyt,
mely ma a lelkeket izgalomba tartja.

Ezt a versenylázt semmi sem bizonyítja annyira, mint az a sok sportujság,
mely a fiatalság kezén forog.

Ezzel nekünk számolnunk kell. Megszüntetni e lázat nem áll módunkban.

De, ha már az emberek minden áron versenyezni akarnak, olyan téren is versenyezzenek,
ahol nemesak az életre aratnak diadort, hanem az örökkévalóságra is.

Ez a versenyláz a külső kényszer, mely szükségessé teszi a Mintaesapatt.

De ez a Mintaesapat tulajdonképp nem cél, hanem csak eszköz az igazi cél elérésére.

Az igazi cél: fokozottabb munka, amint már említettem.

Ezt pedig két belső ok sürgeti. Az egyik a jelenre vonatkozik, a másik a jövőre.

A jelenre vonatkozik: az igazságosság.

Nem minden gyermek egyforma tehetség.

Van, aki a leckét 5 perc alatt megtanulja, míg a másik egy óráig is elkínlódik vele.

Már most nem igazságos dolog,

hogy 5 percnyi munkát ugyanúgy jutalmazzak, mint egy órai munkát.

A tehetséges gyermeket nem kényszerítem, hanem buzdítom, hogy többet nyújtson.

Nem több anyagot várok tőle:

ezt tiltja a veszedelem, hogy a gyermek előtt unalmassá válik a vallástan,
ha nem talál új anyagot a magasabb osztályokban.

Nem több anyagra buzdítom tehát, hanem arra,

hogy az osztály anyagát tökéletesebb módon elsajátítani iparkodjék.

A «kitűnő» osztályzat megvonásával ezt nem tehetem,

(mert, ha csak kérdésre felel is és egyébként sincs kifogás ellene,
kénytelen vagyok neki a «kitűnőt» megadni),

azért más eszközökhöz kell folyamodnom, mely rábírja a gyermeket,

hogy tökéletesebb módon tanulja meg az anyagot.

Jónak bizonyult erre a Mintaesapat.

A jövőre vonatkozik: az okosság.

A jobb tehetségek arra vannak hivatva, hogy majdan az életben vezérszerepet vigyenek.

Ők a jövőnek szellemi arisztokráciája.

Erre vonatkozólag mondja Gonzague de Reynold gróf berni előadásában:
(Olvasható a KORUNK SZAVA 1934 III. 15. számában.)

«Csak szűk látkörű ember állíthatja,

hogy az arisztokrácia problémája a mai demokratikus világban: anakronizmus.

A történelem tanúsága szerint sohasem a tömeg képezte az események hajtó erejét.

Az a hit, hogy a tömeg alkotni képes, a mythologia körébe tartozik.

Lenin s munkatársai szűkebb köre nélkül sohasem született volna meg a bolsevizmus,

hasonlóképp nem: Mussolini és kísérete nélkül a fasizmus.

Élőre mindig szükség volt és lesz.»

A jobb tehetség tehát arra van hivatva, hogy majdan vezérszerepet vigyen az életben.

Hogy módjában legyen síkra szállni, ő n álló előadásra kell őt megtanítanunk.

Lehet valaki még oly okos, ha nincs előadóképessége, elveszett a közjóra.

Csak a jó előadó mer bátran, félelem nélkül síkra szállni.

Ennek elsajátítására nagyon alkalmas a Mintaesapattban való részvétel.

Itt a tagok befele: megtanulják elrendezni gondolataikat,

kifelé: bátorságot nyernek.

A nyilvános szereplés kitűnő orvosság a lámpaláz fokozatos elnyomására.

Igaz, hogy ezt az előadóképességet majd ellenünk is fordíthatja.

De ép azért arra kell törekednünk, hogy ennek elejét vegyük azzal,

hogy a kath. vallást megszerettségünk vele.

Megszerettjük pedig úgy, ha azt minél tökéletesebben megismeri,

még pedig élvezetes módon.

Ezt elérjük a vázlatos módszerrel, mint eszközzel

és a Mintaesapattal, mint buzdító kitüntetéssel.

Ne riasszon vissza egyesek aggálya,

hogy a kitüntetéssel a kevélység ördöge lopódzik a gyermek lelkébe.

Ha ez igaz volna, akkor a jutalom, a kitüntetés minden fajtáját

száműzni kellene a hitoktatásból, még az osztályozást is.

Az önérték még nem kevélység.

S hogy azzá ne fajuljon, azt megakadályozni a hitoktató feladata.

Ha azonban annyi gondot fordítunk a jobbtehetségűekre: mi lesz a gyöngékekkel?

A vázlatos módszerrel ezek közül is juthatnak a Mintaesapattba.

De annyit bizonyosan elérünk, hogy legalább kérdésre ők is tudnak felelni.

A módszer többi hasznát lásd a «Többet ésszel, mint erővel» c. füzetemben.

Ne sajnáld a fáradságot: Ignóti nulla cupido. — M. I. N. D.!

VÁZLATOS MÓDSZERBEN EDDIG MEGJELENT:

A) Elmélet.

«Többet ésszel, mint erővel» ..... P —80

B) Gyakorlati útmutatás.

«Egységben : az erő» ..... P —80

C) Eszközök.

I. «Kath. Hitvédelem dióhéjban» V. kiadás ..... P —40

hozzávaló vázlatcsoport, darabja ..... P —10 | hozzávaló falitáblás vázl. tokban, tekercse .. P 4—

II. «A bűnbánat szentsége és az Oltáriszentség»-ből :

1. Eleminél magasabb isk. részére és magánhasználatra. II. kiad. drbja ..... P —60	3. Elemi III. osztály részére, darabja ..... P —16
hozzávaló kettős vázlatcsoport drbja .... « —40	hozzávaló kettős vázlatcsoport darabja .. « —24
2. Elemi IV. (V—VI.) osztály részére, darabja ..... « —32	4. hozzávaló falitáblás vázlat nagyobb alak, tekercse ..... « 8—
hozzávaló kettős vázlatcsoport darabja .. « —24	hozzávaló falitáblás vázlat, részben kisebb alak, tekercse ..... « 5-60

III. Falitáblák :

1. «Katekizmusi összkép», darabja ..... P —80	10. Törvényszegés, -tartás, -szék» ..... P 1—
2. «Bevezetés» és «A Hit» vázlatcsoport .... « —80	11. «Kegyelemeszközök» ..... « —50
3. «Isten és tulajdonságai» ..... « —80	12. «A Szentségek». (III. kiadás) ..... « 1-50
4. «A Teremtő» (1. ágazat) ..... « —80	13. «Bűnbánat» (II. kiadás) ..... « 1—
5. «A Megváltó» (2—7. ágazat) ..... « —80	14. «Az Ó-szövetség áttekintése», elemi ..... « —80
6. «A Megszentelő» (8—12. ágazat) ..... « —80	15. «Az Ó-szövetség áttekintése», magasabb .. « 1—
7. Tízparancsolat és ötparancsolat ..... « —50	16. «Die Sakramente» ..... « 1-50
8. «Állandó és változó ünnepek» ..... « —80	17. «Das Sakrament der Busse» ..... « 1—
9. «Bűn és Erény» ..... « 1-50	

IV. A tanulók kezébe való vázlatcsoportok :

1. «Katekizmusi összkép» III. kiadás ..... P —50	10/a. «Törvényszegés, -tartás» ..... P —10
2. «A Hit» ..... « —10	10/b. «Törvényszék» ..... « —10
3. «Isten és tulajdonságai» ..... « —10	11. «Kegyelemeszközök» ..... « —10
4. «A Teremtő» II. kiadás ..... « —10	12. «Szentségek» III. kiadás ..... « —30
5. «A Megváltó» II. kiadás ..... « —10	13. «Bűnbánat» II. kiadás ..... « —10
6. «A Megszentelő» II. kiadás ..... « —10	14. «Az Ó-szövetség összefoglalása» ..... « —10
7. «Parancsolatok» III. kiadás ..... « —10	15. «Laster und Tugend» ..... « —25
8. «Az Ötparancsolat naptára» ..... « —10	16. «Sin, Virtue» ..... « —25
9. «Bűn és erény» II. kiadás ..... « —20	

Az összes vázlatcsoportok füzetben :

«A Katekizmus vázlatai» II. kiadás.

Elemi III—IV. osztály ..... P —90
Eleminél magasabb : elfogyott. Csak lapokban kapható. Lásd fent.

A Vázlatok és Vázlatcsoportok mind kettőszínű nyomtatúak, csak a Bűn-Erény, az Összkép és Az ötparancsolat naptára háromszínű. Külön : magasabb iskolák, IV—VI. osztály, III. osztály részére.

«Die Skizzen des Katechismus.»

III. Elementarklasse ..... P 1-50 | IV—VI. Elementarklasse ..... P 1-50

V. A Katekizmus kérdései (csoportosítva) felelet nélkül.

Vallástan-lecke. Elemi II. oszt. P —40, | Elemi III. oszt. P —40, | Elemi IV—VI. osztály. II. kiadás P —40
Katekizmusi kérdések ... P —03 | Ellenőrző .... P —03 | Tételek ... P —03 | Óratervező ... P —10

VI. Elbeszélés. (Bánatindításra.)

«Feri álma.» II. kiad. (Hogyan tanította a kis Ferit Örzőangyala bánatot indítani a szentgyónás előtt) ... P —22

VII. Segédeszköz gyónáshoz és szentáldozáshoz. (Lelkitükör, gyónás és szentáldozás előtt és után való imák.)

Elemi III. osztály. II. kiadás ..... P —03	2. Oltáriszentségi és bűnbánati énekek : «A ke-
Elemi IV. osztály. III. kiadás ..... « —03	resztfához megyek» (nem csonkán, ha-
Eleminél magasabb isk. részére a 2. alatt jelzett	nem végig) ..... P ——
énekekkel. V. kiadás ..... « —06	«Keresztények sírjátok» ..... « —04
	«Most lett a kenyér», «Üdvözlégy Oltáris-
	szentség» ..... « —04
	3. A beteg leány ..... « ——
	Vigaszom ..... « —04

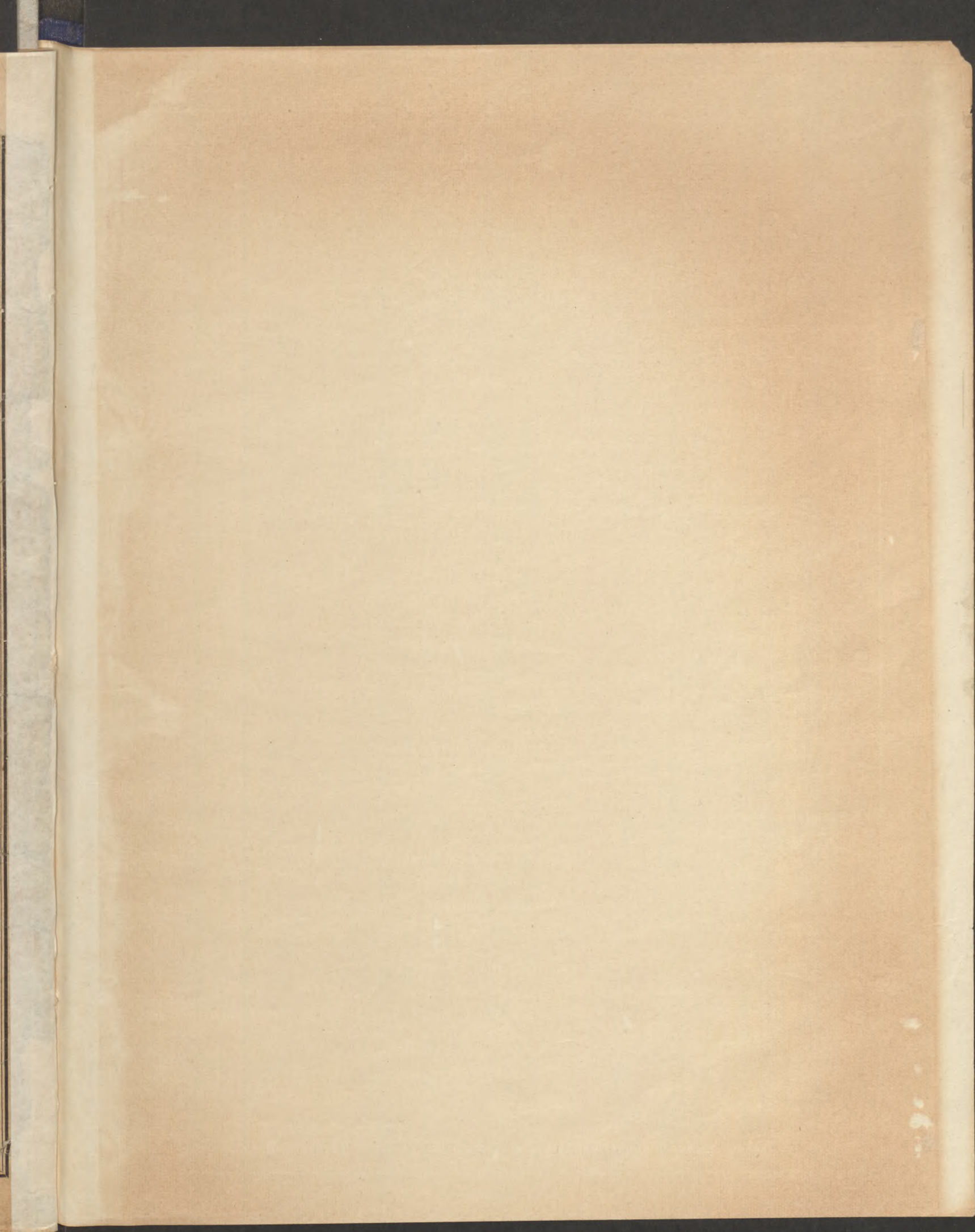
Ének:

1. «Kath. a vallásom», kétféle dallam ..... « ——
«Pápai himnusz» szövege ..... « —04

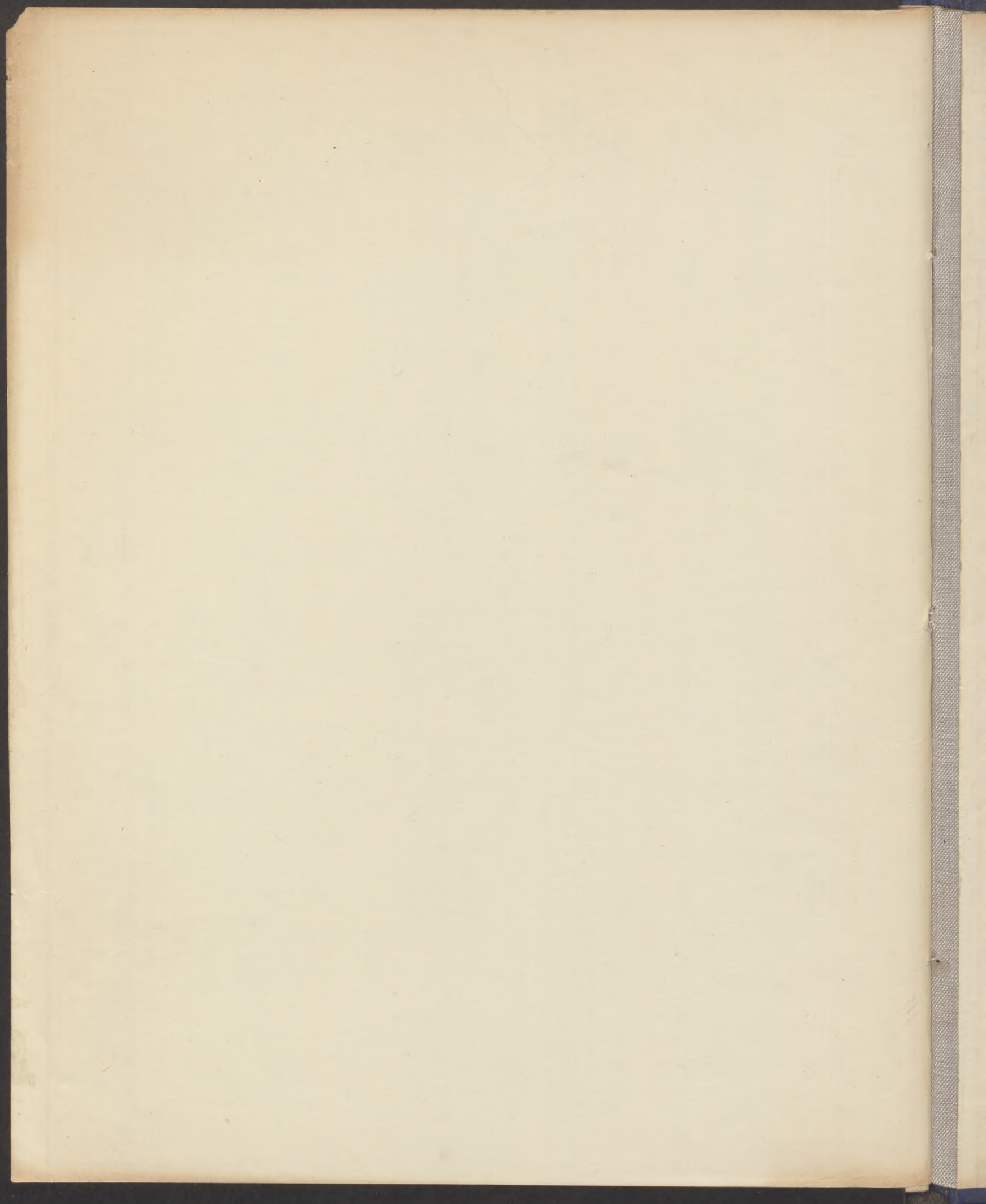
A szokásos kedvezménnyel kapható a szerzőnél: Budapest, I., Tárogató-út 46. szám.

Törvénszegés: bűn.

(Gonoszság, megátalkodottság.)

1. Bűn általában.

- (Mivolta:) **Ki** követ el bűnt? (*Mi* a bűn?) 235. (217.)
(Felosztás módra:) **Hányféle** követethetünk el bűnt? 236. (218.)
(*Tesszük*, amit nem szabad: gondolat, szó, cselekedet.
Nem tesszük, amit kellene: mulasztás.)
(*Súlyosságra*.) Egyformán **súlyos**-e minden bűn? 237. (219.)
Ki követ el **halálos** bűnt?

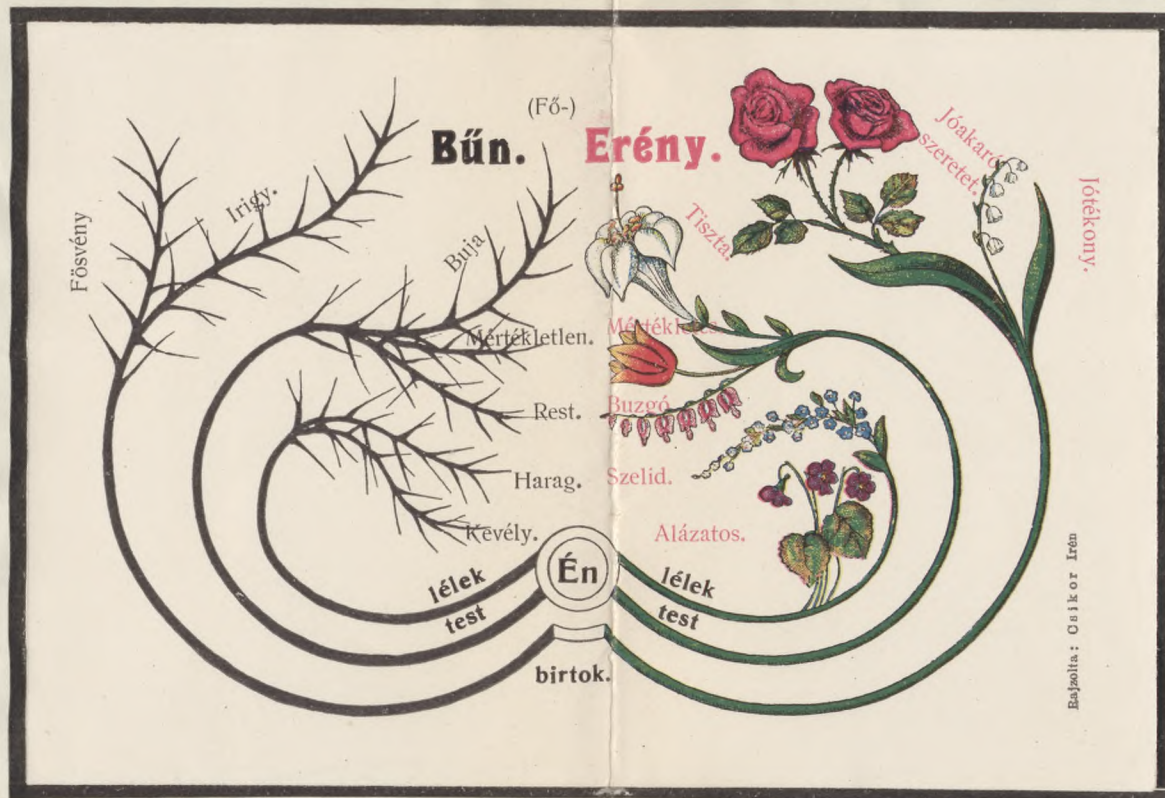
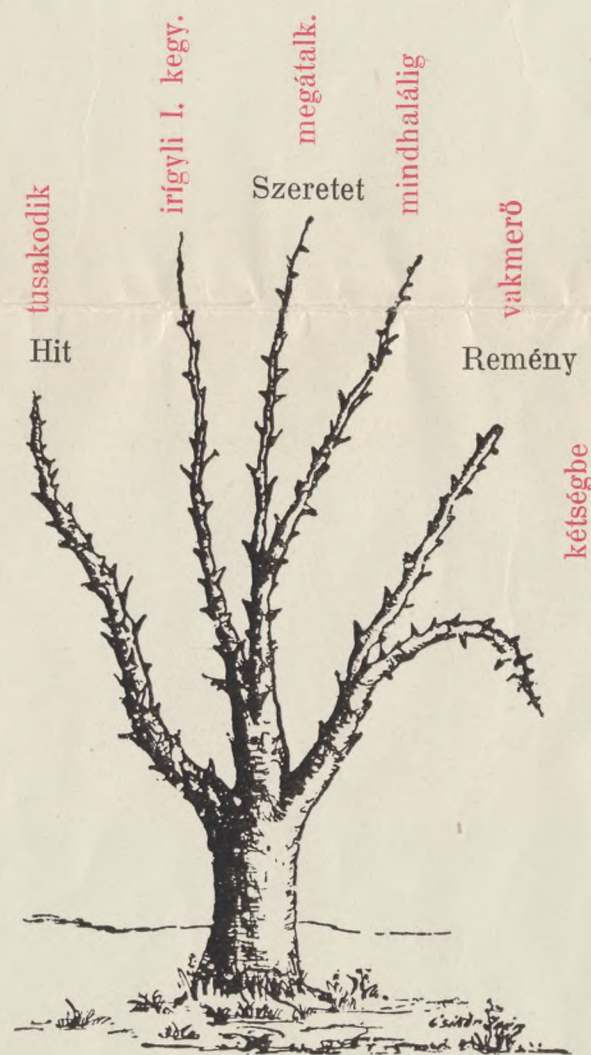
[Fontos, tud, akar.]

- (Indító ok:) Ki követ el **bocsánatos** bűnt? 241. (223.)
Miért kell a halálos bűnt mindenkép kerülnünk? 239. (221.)
Milyen **kárt** okozunk magunknak a halálos bűnnel? 240. (222.)
Miért kell a bocsánatos bűnöktől is óvakodnunk? 242. (224.)

Gonoszság.

- Ki a gonosz ember?
2. a bűnök **különösebb fajtái**.

- Melyek a bűnök **különösebb fajtái**? 243. (225.)
Ki vétkezik a **Szentlélek ellen**? 245. (227.)

- Melyek a **főbűn**ök? 244. (226.)
Fő — : **fő**svénység: irigység.
bű — : **bu**jaság: mértéktelenség,
restség.
n(ö)k : (nagy)ravagyás: **ke**vélyesség:
harag.
Miféle bűnök az **égbekiáltó bűn**ök?
Vér, bér, kenyér:

- Vér**: gyilkosság;
bér: munkabér visszatartása;
kenyér: árvák, özvegyek, sze-
gények sanyargatása.

- Égbe kiáltó bosszúér**:
Három ér : vér, bér, kenyér.
És Gomorra.

Ki követ el **égbekiáltó bűnt**?

Idegen porta

- i** = ingerel
d = dicsér
eg = egyetért
en = elnéz, elhallgat
p = parancsol
o = oltalmaz
r = rásegít
ta = tanácsol

- A bűn előtt: tanács, ingerel, parancs.
alatt: egyetért, oltalmaz, segít.
után: elnéz, elhallgat, dicsér.

Megátalkodottság.

- Mi (ki) **kisért** minket a bűnre? (A gonosz lélek.) 248. (229.)
Mivel? (Belső eszköz: rosszra hajló **természetünk**.
Külső eszköz: bűnre vezető alkalom.)
Mi lehet **bűnre vezető alkalom**? (Közei alkalom.) 250. (232.)
Hogyan **győzhetjük le** a kísértést? 249. (230.)

3. A bűn **forrása**.

Törvénytartás: jócselekedet.

(Erény, tökéletesség.)

- Mit kell **még cselekednünk** azonfelül, hogy a bűntől őrizzük magunkat? 253. (234.)

Jó cselekedet.

- Melyek** a jócselekedetek? 254. (235.)
Mivel cselekszünk **Istennek** leginkább **tetsző** dolgokat? **Külső**: alázatossá-
g; **belső**: test: böjt.
lélek: ima.
Mikor szereznek nekünk a jócselekedetek **érdemet** a mennyországra? 256. (237.)
Mikor vagyunk Isten **kegyelmében**?
Mikor cselekszünk **jószándékkal**? 257. (238.)

Erény.

- (Mivolta:) Ki **jó** vagy **erényes** ember? (Mindig kész.) 258. (239.)
(Felosztás:) Az erények **fajtái**:
Hogyan **osztjuk fel** az erényeket? (Isten iránt: **isteni**;
ember iránt: **erkölcsi**.)
Melyek az **isteni erények**? 259. (240.)

- Miképp indíthatjuk fel ma-
gunkban az isteni eré-
nyeket? 260. (241.)

- Különösen **mikor** indítsuk
fel magunkban a hitet,
reményt és szeretetet? 261. (242.)

- Melyek az **erkölcsi erények**?
Sarkalatos: okosság, mértéktelenség, igazságosság, lelki erősség.
(Memento **mori**.) 262. (242.)*

- Főerények**: 262. ** (242. ***)

- (Jószág): Jótékonyság: felebaráti szeretet.
(Test :) Tisztaság: mértéktelenség,
buzgóság.
(Lélek :) Alázatosság:
szelidség.

Tökéletesség.

(Tanácsokat is.)

- Kinek **példáját** kövessük leginkább, hogy tökéletes emberek legyünk? 263. (243.)
Világi tökéletesség.
Miben mutatta meg Jézus, hogy miképp követhetjük őt? 263.* (243.)*
Nyolc boldogság: **Alattunk**: a földiekhez nem ragaszkodunk: lelki szegénység,
Fölöttünk: az égieket keressük: akik éheznek és szomjúhoznak az igazságot;
Bennünk: : tisztá szívűek, sírnak;
Körülöttünk: az emberekkel : békességese-
szelidek,
ha üldözést szenvednek,
irgalmasok.
(**Kath.** egyesületek.)
Szerzetesi tökéletesség.
Milyen **tanácsokat** adott Jézus a nagyobb tökéletesség elérésére? 264. (243.***)
Önkéntes szegénység : (Külső) jószág.
Örökös szüzesség : (test).
Tökéletes engedelmisség : (Belső) lélek.

Törvény-szék az életben: lelkiismeret.

Cselekedet előtt
után: jó, rossz (furdalás.)

a **halál** után: **ítélet**. (Zsid. 9, 27.)

külön:

134. (123.) Mi **történik** lelkünkkel, ha meghaltunk?
135. (123.)* **Miről** ítéli meg Isten lelkünket halálunk után?
136. (124.) Hogyan **nevezzük** a halál után következő ítéletet?
137. (125.) **Hová** jut a lélek a külön ítélet után?

utolsó:

88. (81.) **Mikor** jön el ismét Jézus?
89. (82.) **Mi véget** jön el Jézus a világ végén?
90. (83.) Hogyan **nevezzük** a világ végén bekövetkező ítéletet?
90.* (83.)* Hogyan **történik** az ítélet? [Jobb-bal: nyilvánossá.] (Máté 12, 36.)
91. (84.) Hogyan fog Jézus az utolsó ítéleten a **jókhoz** szólani? Máté 25, 34.)
92. (85.) Mit fog a **gonoszoknak** mondani? (Máté 25, 41.)
93. (86.) **Hová** jutnak az utolsó ítélet után a jók és hová a gonoszok? (Ján. 5, 28, 29.)

138. (126.) **Kik** jutnak a
mennysország-ba?
139. (127.) **Mivel** jutalmazza meg Isten a jókat a mennysországban? (Kor. 1, 2, 9.) (Nem egyenlő.)

140. (128.) **Kik** jutnak a
tisztítóhely-re?
141. (129.) **Meddig** marad a lélek a tisztítóhelyen?

142. (130.) **Kik** jutnak a
pokol-ba?
143. (131.) **Mivel** bünteti meg Isten a gonoszokat a pokolban? (Márk 9, 45.)
(Nem egyenlő.)

Az embernek **végző** dolgai. (Sírak F. 7, 40.)

¹ Zsid. 9, 27. »El van végezve, hogy az emberek egyszer meghaljanak, aztán pedig jó az ítélet.«

² Kor. 1, 2, 9. »Senki nem látta, föl nem halotta, senki az ember szavába föl nem halott, mit Isten azoknak készített, kik őt szeretik.«

³ Márk 9, 45. »Az ő férégi meg nem hal és tisztá el nem alszik.«

⁴ Máté 12, 36. »Mondom pedig nektek, hogy minden hitásváló szótól, melyet szólnak az emberek, számat fognak adni az ítélet napján.«

⁵ Máté 25, 34. »Díjitek, Ábrahám áldottai, vegyetek birtokba a világ közeletétől nektek készített országot.«

⁶ Máté 25, 41. »Távozzatok ideim, átkozottak, az örök tűz, mely az ördögnek készített és az ő angyalainak.«

⁷ Ján. 5, 28, 29. »Éljen az óra, melyben mindnyájan, kik a sírokban vannak, meghallják az Isten Fia szavát; és azok, akik jó cselekedeteket, az élet feltámadására, akik pedig gonosz cselekedeteket, az ítélet feltámadására.«

⁸ Sírak F. 7, 40. »Mindet cselekedeteiben embereket meg utolsó dolgaitól és szökő nem vétezik.«

15002/2

(100) 100
(100) 100
(100) 100
(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

(100) 100

15002/2

15002/2

Bevezetés.

Mennysorság. (Üdvösség; örök boldogság.)

Cél: 1. **Mi végett** vagyunk a világon?Eszköz: 2. **Mit kell tennünk**, hogy üdvözlünk?*Hit.*Törvény,
*Parancs.**Kegyelemeszköz.**Katekizmus.**Vallás.*A kérdések az esztergomi
Nagyobb Katekizmus-ra vonatkoznak.
(A zárójelben levő kérdéseket a Kis Katekizmus-
ban keresd.)

3. Hogy üdvözlünk:

1. **hinnünk**

12. (10.)

erős^{en} *)
állhatatos^{an} **)*) **belső** támadás esetén: nem kételkedünk**) **külső** „ „ : vértanuk.

II. vázlatsoport.

HIT.
kell**mindazt,**

12.) (10.) mindent

kivétel
nélkül

eretnek.

amit Isten kinyilatkoztatott:

13. (11.)

mind megvan:
a **kath. keresztény** *)
vallás ban.

14. (12.)

*) Krisztus

15. (13.)

keresztvetés.

4.

tanítja:

anyaszentegyház *)

5. 6.

Szentírás**)

7. { 8.

ó-

9.

új-

szövetség

10. (8.)

Hagyomány

*) hitoktató

**) Biblia. Isten igéje.

16. (14.)

röviden megvan:

17. (15.)

a **„Hiszekegy”** -ben.

apostoli hitvallás

18. (16.)

12 ágazat.

XI. vázlatsoport.

Kegyelemeszközök.

265. (244.) *Mi szükséges leginkább* ahhoz, hogy üdvözlhesünk?

* Természettőlotti. — Krisztus érdeme.

266. (245.) *Hányféle* az Isten malasztja?**Segítő:** 267. (246.) *Mit* cselekszik Isten lelkünkben a segítő malaszt által?
(Felvilágosít és erősít) Szükséges. (*Ján. 15. 5.; Fil. 2. 13.*)**Megszentelő:** 270. (247.) *Mit* cselekszik Isten lelkünkben a megsz. malaszt által?
(Szent : gyermek : örökös.) Szükséges. (*Menyegzős ruha: Mátyé 22, 12.*)268. (246.) Ad-e Isten *mindenkinek* elegendő s. malasztot?
(*Tim. 1. 2, 4.*)271. (248.) Mikor kaptuk meg *először* a megsz. malasztot?269. (246**) Mit kell *tennünk*, hogy a s. malaszt üdvösségünkre váljék?
(Nem ellene, hanem vele.) (*Kor. II. 6, 1; Zsolt. 94, 8.*)272. (249.) *Meddig* marad a megszentelő malaszt az ember lelkében?1 *Ján. 15. 5.* «Nálam nélkül semmit sem tehetek.»2 *Fil. 2. 13.* «Isten az, ki bennetek mind a szándékot, mind a véghezvitelt munkálja jóakarattal.»3 *Tim. 1. 2, 4.* «(Isten) azt akarja, hogy minden ember üdvözljön.»4 *Kor. II. 6, 19.* «Intink titeket, hogy az Isten malasztját hiába ne vegyétek.»5 *94. zsolt. 8.* «Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek szívetekeket.»273. (250.) *Mivel* szerezhetjük meg Isten malasztját leginkább?273.* A már meglevő megszentelő kegyelem *nagyobbodik*: a kegyelemeszközökkel és jócselekedetekkel.

Az anyaszentegyház révén.

Szentségek.

(Lásd a Szentségek külön vázlatsoportját.)

Szentelmények.381. (350.) *Mit* nevezünk szentelményeknek?
(Hányfélék a szentelmények?)

(Cselekmények és tárgyak.)

A/ ** A *cselekményi* szentelmények 2-félék:** **Szentelés** és (Isten szolgálatára rendel személyt v. tárgyat.)*** **áldás** (Isten oltalmát és segítségét esdi személyre v. tárgyra.)B/ *Tárgyi* szentelmény: szenteltvíz, rózsafüzér stb.

A szentelmények:

hasonlítanak a szentségekhez: (Isten segít, áld.)**különböznek** a szentségektől:**rendelésre**: (Krisztus — az anyaszentegyház.)**hatásra**: (Megsz. és segítő malaszt — csak s. mal.)

Magunk révén.

Ima.**Általában:**382. (351.) *Mit* cselekszünk mikor imádkozunk?
[Beszélünk Istennel.]383. (352.) *Miért* kell imádkoznunk? (Ok — cél.)
[Kr. par.; nem kaphat kegyelmet.] (*Luk. II, 9.*)384. (353.) Mikor *kedves* imádságunk Isten előtt?
[Jézus nevében; alázatos, ájtatos.] (*Vámos.*)385. (354.) *Hogyan* kell imádkoznunk, ha Istentől valamit
kérünk?
[Bizalom, állhatatos és megnyugodva.]386. (354.) Miért *nem nyeljük* meg mindig azt, amit Istentől
kérünk?
* Nem hiábavaló.387. (355.) Leginkább mikor *kell* és
mikor *ádvós* imádkozni? (*Luk. 18, 1.*)388. (356.) *Kikért* imádkozunk?389. (357.) Mivel *kezdjük* és
végezzük az imádságot?**Különösen:****I. Az Úr imádsága:**390. (358.) Melyik a *legszentebb* imádság?

* Jézus tanította.

391. (359.) Hány *részből* áll a Miatyánk?

[Megszólítás és 7 kérés.]

II. Szűz Mária tisztelete:A) **Az anyagi üdvözlét.**392. (360.) Mit szoktunk mi katolikusok rendszeren a Miatyánk
után imádkozni?393. (361.) Hány *részből* áll az anyagi üdvözlét?

[Gábor; Szent Erzsébet; anyaszentegyház.]

B) **Az űrangyala.**394. (362.) Mit imádkozunk a *hajnali, déli és esti* harangszóra?
[Emlékezés. — Tisztelet és kérés.]C) **A szent Olvasó.**395. (363.) *Mi* a szent olvasó?
[Miatyánk — Üdvözlégys ismételt és elmélked.]6 *Luk. II, 9.* «Kérjétek és adni fognak nektek; keresetek és találjátok; zörgessetek és megnyitnak nektek.»7 *Luk. 18, 1.* «Mindenkor imádkozni kell és abba bele nem fáradni.»

1970 OKT 20

